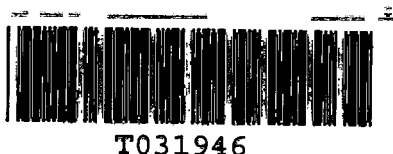

งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
THE AGRICULTURAL ACADEMIC SERVICES FOR COMMUNITIES OF
THE NORTHERN AND THE NORTHEASTERN
RAJABHAT INSTITUTES

นางสาวสุจารี ชูจันทร์
MISS.SUJAREE CHUCHAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย

เลขหมู่.....สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เลขทะเบียน.....31946

วัน, เดือน, ปี 14 ส.ค. 2542

พ.ศ.2541

ISBN 974-622-343-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

**THE AGRICULTURAL ACADEMIC SERVICES FOR COMMUNITIES OF
THE NORTHERN AND THE NORTHEASTERN
RAJABHAT INSTITUTES**

SUJAREE CHUCHAN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE PROGRAM IN AGRICULTURAL EDUCATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

1998

ISBN 974-622-343-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์	งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของ สถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นักศึกษา	นางสาวสุจารี ชูจันทร์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวรรณ ศิริวรรณ
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.นพคุณ ศิริวรรณ ดร.दनัย ดิษยนุต
ระดับการศึกษา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.	2541

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาเกี่ยวกับ 1) สภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน 2) ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน 3) ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน และ 4) รวบรวมข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าภาควิชา คณะเกษตรและอุตสาหกรรม หรือหัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 16 คน และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน จำนวน 76 คน รวมประชากร จำนวน 92 คน ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในการเก็บข้อมูล จำนวน 92 ชุด (ร้อยละ 100.00) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวนมากกว่าครึ่งเป็นชาย อายุเฉลี่ย 41.10 ปี และสมรสแล้ว มีวุฒิการศึกษา

ระดับปริญญาโท จบสาขาวิชาเอกพืชศาสตร์ มีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 15.43 ปี ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 จำนวนมากกว่าครึ่งมีหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอน โดยมีหน้าที่งานบริหาร งานวิชาการ งานธุรการ และงานควบคุมฟาร์ม

ตัวแทนสถาบันราชภัฏมากกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ได้จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน สำหรับสถาบันที่จัดปรากฏว่า หัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์ เป็นผู้ริเริ่มมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัด คือ ยึดหลักของสถาบันราชภัฏที่ว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ในการจัดได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้จากการลงทะเบียนหรือเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ในสถาบัน/สถานศึกษาที่ตัวแทนสถาบันราชภัฏปฏิบัติงานอยู่ เป็นหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดมากที่สุด รองลงมาคือ หน่วยงานราชการอื่นๆ ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์โดยส่งหนังสือเวียนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประสานงานกับเกษตรอำเภอ/เกษตรตำบลมากที่สุด รองลงมาคือ ได้จัดประชุมผู้นำท้องถิ่นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้ โดยให้บริการแก่ครู - อาจารย์ (ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา) และเกษตรกรในจังหวัดใกล้เคียงที่สถาบันราชภัฏตั้งอยู่เป็นผู้เข้ารับบริการมากที่สุด

จำนวนสาขางานที่ให้บริการมากที่สุดคือ ด้านเทคนิควิธีการสอนวิชาเกษตร รองลงมาคือ การเกษตรแบบผสมผสาน โดยคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดทำหลักสูตร/วิชาที่บริการขึ้นเอง ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาที่จัด 3 วัน และช่วงเวลาจัดคือ เปิดภาคเรียนที่ 2 รูปแบบที่ใช้จัด คือ การฝึกอบรม การสาธิต รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการและการให้คำแนะนำ การตอบปัญหา การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชนและการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ และการอภิปราย การประชุมสัมมนา โดยใช้สถานที่ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ รองลงมาคือ ใช้สถานที่ที่ได้จัดเตรียมขึ้น และใช้สถานที่ทางสถาบัน/สถานศึกษาจัดให้ ส่วนการติดตามประเมินผล ส่วนใหญ่ได้ประเมินเมื่อการจัดสิ้นสุดทันที

ด้านปัญหา/อุปสรรค พบว่า มีปัญหา/อุปสรรคอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอ และ 2) บุคลากรไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านความมุ่งหมายและการวางแผน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ด้านงบประมาณ มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ ความเพียงพอของงบประมาณ ด้าน

บุคลากร มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) ปริมาณของบุคลากร และ 2) การพัฒนาความเป็นผู้นำของอาจารย์ ด้านการจัดหลักสูตร มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ การดำเนินการต้องคำนึงถึงอาชีพของชุมชน ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ด้านวิชาการและเทคโนโลยี มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ 1) การสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ เพื่อนำมาใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน 2) การทำศีกษาดูงานภายในประเทศที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน และ 3) การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวทางความคิดใหม่ๆ ส่วนด้านวัสดุ/อุปกรณ์ ด้านวิธีการดำเนินงาน ด้านประสานความร่วมมือ ด้านระยะเวลาดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

ข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น ได้ระบุดังนี้ 1) ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับอาจารย์ผู้จัดให้สูงขึ้น 2) ควรให้อาจารย์เกษตรแบ่งหน้าที่ด้านงานสอนและด้านงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างชัดเจน 3) ควรนำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน และ 4) ผู้จัดควรทราบถึงสภาพและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชนโดยพื้นฐานก่อนดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันราชภัฏ คณะเกษตรและอุตสาหกรรม หรือภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ ควรเป็นผู้นำในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน โดยจัดให้มีแผนและนโยบายที่ชัดเจน จัดงบประมาณให้เพียงพอและชัดเจน สนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยีแก่อาจารย์ จัดบุคลากรในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนให้เพียงพอ คำนึงถึงอาชีพในชุมชนและความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด จัดให้มีศูนย์ประสานงานกับชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์เกษตร คือ อาจารย์เกษตรที่มีหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับงานบริหาร งานวิชาการ งานธุรการ งานฟาร์ม ควรสนับสนุนและให้ความสำคัญแก่งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน โดยพยายามจัดโครงการงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนควบคู่กับการจัดการศึกษาของสถาบัน/คณะ/ภาควิชา ส่วนอาจารย์เกษตรที่ทำการสอนควรจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนควบคู่กับวิชาที่ตัวเองสอน

Thesis Title	The Agricultural Academic Services for Communities of The Northern and The Northeastern Rajabhat Institutes.
Student	Miss.Sujaree Chuchan
Thesis Advisor	Asst.Prof.Dr.Werawan Siriwan
Thesis Co-Advisor	Dr.Nopakoon Siriwan Dr. Danai Disyabutra
Level of Study	Master of Science (Agricultural Education) King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Year	1998

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the agricultural academic services for communities of the northern and the northeastern Rajabhat Institutes by aiming at 1) some socio-economical status of the respondents 2) the states of the agricultural academic services for communities 3) the desires to develop agricultural academic services for communities and 4) the recommendations of the desire to develop agricultural academic services for communities.

Population was 92 persons who consisted of 16 heads Department of Agriculture in the northern and the northeastern Rajabhat Institutes . Interview schedules and questionnaires were the tools for gathering data. All 16 members of heads department were interviewed by the researcher while the 76 agricultural instructors answered the questionnaires. All data were processed through the SPSS and being analyzed by frequency counts, weighted mean score, standard deviation, percentage, range and rank.

The results of the study revealed that more than half of respondents were male, average age of 41.10 years old, already being married, and obtaining master degree qualification with majoring in plant science. Their average teaching experience was 15.43 years, holding instructor 2 position, they also were assigned to responsible for administrative

jobs, academic jobs, business jobs or farm management jobs, besides their teaching responsibilities.

More than half of heads department indicated that they did not procure the agricultural academic services for communities in their institutions. The institutes which proceeded the services had been operated by the heads department of agriculture who initiated the program. They did in accordance with the institutes' policies which were mentioned that the higher education institutions must be responsible for providing academic services to rural or community development. Budget for procedures of the services, they used money from the government budget and institute incomes. They also used various places in the institutes for their serving places. They also used the other places such as the places which belonged to Fishery Department, Forestry Department, Agricultural Extension Department and Livestock Department. For their public relations of the service activities, they sent letters for informing to the various government agencies and coordinating with Agricultural Amphur Officials and Agricultural Tumbol Officials at the most following by meeting with district officials for disseminating the news to people in the areas. They also mentioned that their highest serving activities were to serve the teachers in the primary and secondary schools including the farmers in the provinces nearby.

The teaching techniques in agriculture was the highest rank of their serving activities and training farmers to do integrate farming was the second. All of courses for serving activities were developed by them. There were mostly 3 days duration with operating in second semester for their training courses. Most of them used training and demonstration methods. They also provided exhibitions and informations, answering the questions, mass medias and leaflets for their dissemination the knowledge to people. Seminars and discussions also were employed in various places, for instance, at the wats and schools in the communities, they sometimes used the places of faculties, for their activities. Evaluation the program activities were taken place immediately right after program termination.

All respondents pronounced that inadequate budget and inadequate personnels were the most serious problems/obstacles of the activity program while the other problems/obstacles were at the moderate level.

All respondents also desired to develop the agricultural academic serviced at the moderate level in all aspects. However, for the bugeting aspect, they pointed out to desire the adequate budget at the high level (much), for the personnel aspeet, they desired the adequate personnels and the leadership development for instructors at the the high level. For the course management, they needed to develop at the moderate level. For the appropriation with environment, economics and community aspect, they desired to emphasize on the careers in the communities at the high level. For the academic and technological aspect, they pointed out their desires at the high level as follows : 1) promoting the instructors to do researches for using the results to serve or to improve communities 2) providing field trips to abroad for gaining their knowledge and technologies for serving or improving communities and 3) encouraging instructors to participate workshops or seminars for increasing their knowledge and their initiatives. For the other aspects which consisted of the supplies and instrument aspect, the procedure aspect, the coordinating aspect, the time period for proceeding aspect, and the program evaluation and monitoring aspects were at the moderate level.

The respondents also gave some suggessions to develop the agricultural academic services for the communities in as follows : 1) should increase the monthly income and 2) should clearly signify the job assingment of agricultural instuctors concerning with their teaching jobs and their agricultural academic services for communities. 3) to apply existing technologies for the serving activities and 4) the program managers of the agricultural academic services for the communities should clearly understand about the states and problems of the communities before starting to operate the program.

From the results of research brought about some recommendations to the northern and the northerastern Rajabhat Institutes, Falulty of Agriculture and Industry or Department of Agriculture in the Faculty of Socience and Technology that they should establish clearly the plans and policies to the Agricultural academic services for communities as well as to provide clearly adequate budget, promoting academic and technological supports to Agricultural instructors, providing adequate personnels, clearly understanding the states of occupations

and the desires of people, and trying to establish the coordinating centers in the communities or areas.

There were some recommendations to agricultural instructors that the ones who were assigned to responsible for the special duties besides their teaching, for instance, administrative jobs, academic jobs, business jobs, and farm management jobs, They should take their oportuties to provide or promoting the agricultural academic services for communities. They also should try to insert the agricultural academic services for communities as their jobs into the educational admimistration scheme of the institutes or in their faculties or departments. In the same manner, the agricultural instructors who were assigned to teach, they should take advantage to promote and providing the agricultural academic services for communities by inserting or including these jobs into their teaching activities, both for their students and serving the people in communities.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำเร็จสมบูรณ์ได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวรรณ ศิริวรรณ ดร.นพคุณ ศิริวรรณ ดร.दनัย ดิษยบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์ อาจารย์วันที โชติสกุล และอาจารย์ศศิธร จารุสมบัติ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้แนวคิดตลอดเวลาในการทำวิจัย ทำให้งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานพ มัทธูรศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาฏสุดา เขมนะสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรารัตน์ โพธิามากะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต เข้มทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์สายสมร ศรีสุขประเสริฐ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยตรวจเครื่องหมายการวิจัย

อาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏยะเชิงเทราทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือในการวิจัย คณะบดีคณะเกษตรและอุตสาหกรรม คณะบดีและหัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และกรุณาตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

อาจารย์ดีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ ที่สนับสนุนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในงานวิทยานิพนธ์ อาจารย์พัฒนา สมนิยาม อาจารย์ประภาศิริ ใจผ่อง นายอัศวิน แก้วคง นายปริเยศ สิทธิสรวง นายเพชร สอนองชาติ และอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งเป็นผู้ช่วยงานด้านเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การพิมพ์รูปเล่มตลอดจนให้กำลังใจเสมอมา

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณทุกๆ ท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย คุณค่าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ๆ รวมทั้งครู อาจารย์ผู้ให้ความรู้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

สุจารี ฐจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	IV
กิตติกรรมประกาศ.....	VIII
สารบัญ.....	IX
สารบัญตาราง.....	XII
สารบัญภาพ.....	XV
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. ความหมายของการศึกษาเกษตร.....	9
2. บทบาทและหน้าที่ของสถาบันราชภัฏ.....	10
3. ความหมายและความมุ่งหมายของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน.....	12
4. ประโยชน์ของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน.....	13
5. ตัวอย่างงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ.....	15
6. รูปแบบการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน.....	16
7. การจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น.....	17
8. ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	ประชากร.....21
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....22
	การตรวจสอบ/ทดสอบเครื่องมือ.....24
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....24
	การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล.....25
4	ผลการวิจัย
	สภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....27
	ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....31
	ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....45
	ข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....56
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....57
	ขอบเขตของการวิจัย.....57
	วิธีดำเนินการวิจัย.....58
	สรุปผลการวิจัย.....59
	การอภิปรายผล.....62
	ข้อเสนอแนะ.....70
	บรรณานุกรม.....73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	79
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	93
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม.....	95
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	97
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	103
ประวัติผู้เขียน.....	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรในการวิจัย.....21
2	แสดงสภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....27
3	แสดงจำนวนสถาบันราชภัฏที่จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....31
4	แสดงจำนวนผู้ริเริ่มในการจัด, วัตถุประสงค์ในการจัดและแหล่งที่มาของเงินงบประมาณในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....32
5	แสดงจำนวนหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดและวิธีการประชาสัมพันธ์ในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....33
6	แสดงจำนวนผู้รับบริการในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....35
7	แสดงจำนวนสาขางานที่ให้บริการในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....37
8	แสดงจำนวนการจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ, ระยะเวลาที่จัดและช่วงเวลาจัดในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....40
9	แสดงจำนวนรูปแบบที่จัด, สถานที่จัดและการติดตามประเมินผลในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....41
10	แสดงระดับปัญหา/อุปสรรคในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความมุ่งหมายและการวางแผน และด้านงบประมาณ.....45
12	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านบุคลากร.....47
13	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดหลักสูตร และด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน.....49
14	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการและเทคโนโลยี.....51
15	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์.....52
16	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิธีการดำเนินงาน.....53
17	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านประสานความร่วมมือ.....54
18	แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านระยะเวลาดำเนินงานและด้านการติดตามประเมินผล.....55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	แสดงข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....56

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัยเรื่อง งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....6
2	แสดงการเสนอแนวทางกระบวนการจัดการส่งเสริมวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชน ของสถาบันราชภัฏ.....11

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกษตรเป็นพื้นฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่มีจำนวนประชากรและแรงงานมากที่สุด ประกอบกับให้ผลผลิตที่มีมูลค่าสูง และคงเป็นเช่นนี้ต่อไปอีกนาน เพราะความต้องการด้านอาหารและผลิตภัณฑ์ด้านอาหารต้องเพิ่มปริมาณตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวการเกษตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิตให้เหมาะสมตามความต้องการของตลาดผู้บริโภค และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การพัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตและผู้ที่มีความสนใจด้านการเกษตรในชุมชน ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการผลิต การใช้เทคโนโลยีการจัดการธุรกิจเกษตร ตลอดจนการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานเพื่อที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้อยู่อย่างมีความสุข สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในโลกปัจจุบัน แนวทางในการพัฒนาการเกษตรที่ดีที่สุดคือการจัดการศึกษาเกษตรให้เหมาะสม ตรงตามความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ซึ่งหมายถึงว่าจะต้องมีการจัดการศึกษาเกษตรให้ตรงตามความต้องการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ดังที่ นพคุณ ศิริวรรณ (2538 : 86) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างหลักสูตรการศึกษาเกษตรต้องเริ่มจากความต้องการของท้องถิ่น หรือชุมชน หรือประเทศ ซึ่งเป็นความต้องการของประชาชนส่วนรวมว่าต้องการให้ผลิตบุคลากรในด้านใด

การจัดการศึกษาเกษตรในประเทศไทยได้มีการจัดในทุกระดับการศึกษา และได้ร่วมกันจัดทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่ได้จัดการศึกษาเกษตรในประเทศไทย โดยที่สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทและหน้าที่ 4 ประการ คือ 1) ผลิตบัณฑิต 2) วิจัย 3) บริการวิชาการแก่สังคม และ 4) ทนบำรุงศิลปวัฒนธรรม (วิชัย ต้นศิริ, 2538 : 91) สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสถาบันหนึ่ง ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมหลายๆ รูปแบบ โดยได้จัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ได้ระบุในหมวดที่ 1 บททั่วไปมาตรา 7 ให้สถาบันราช

ภักวีเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู (สถาบันราชภัฏพระนคร, 2538 : 50)

งานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน คือ กิจกรรมหนึ่งที่ทางสถาบันราชภัฏได้จัดขึ้นเพื่อ บริการประชาชนในชุมชนที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ เป็นการให้การ ศึกษาอิสระนอกกรอบ ถึงแม้ว่ามีสถาบันต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนได้จัดงานบริการทาง วิชาการแก่ชุมชน แต่สถาบันราชภัฏมีศักยภาพเพียงพอในการจัดงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เพราะเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งกรมการฝึกหัดครู (2535 : 37) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนไว้ ดังนี้ 1) เพื่อสนองตอบ ความต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ ที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมทั้งความสามารถที่จะแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ที่ ทันสมัย อันเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความสำเร็จ และการแก้ปัญหา ที่เป็นอุปสรรคต่อการ เรียนการสอน 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ด้อยโอกาสในชุมชนเป้าหมาย ให้อยู่ใน ระดับเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็นของชีวิตมนุษย์ 3) เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถอันเป็น ประโยชน์ต่อความสำเร็จในอาชีพหรือสร้างอาชีพใหม่ให้แก่บุคคลที่สนใจ

รูปแบบหลักในการจัดงานบริการทางวิชาการมีดังนี้ การบรรยาย การปาฐกถา การ อภิปราย การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การสาธิต การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน การจัด นิทรรศการทางวิชาการ การสอนกลุ่มสนใจเฉพาะเรื่อง การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ และ การให้คำแนะนำ การตอบปัญหา (ไพฑูริย์ พงศบุตร, 2517 : 87, กนก ไบบัว, 2524 : 9, กอง แผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย, 2518 : 38, พร สุวรรณวาทกสิกิจ และสุรพล จันทราปัติย์, 2522 : 189-190, วิจิตร อาวะกุล, 2517 : 75-77 และไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2522 : 10)

ในฐานะที่ผู้วิจัยซึ่งได้รับทุนการศึกษาจากสถาบันราชภัฏและเมื่อจบการศึกษาแล้ว ต้องเข้ารับราชการเป็นอาจารย์เกษตรในสถาบันราชภัฏ ซึ่งต้องเข้าไปมีบทบาทในการจัดการ เรียนการสอนโดยตรง ส่วนงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนก็เป็นอีกบทบาทหน้าที่หนึ่งที่จะต้อง จัดตามวัตถุประสงค์ของสถาบันราชภัฏที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษางาน บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเกษตร เพื่อพัฒนา ท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 โดยมุ่งศึกษาจากสถาบันราชภัฏภาค เหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 16 แห่ง ทั้งนี้เพราะสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะทางขนบธรรมเนียม ประเพณี การดำรงชีวิตที่คล้ายคลึง

กัน ตั้งอยู่ในเขตภูมิศาสตร์ที่ติดต่อกัน และมีจุดมุ่งหมายของงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อต้องการทราบว่า ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นอย่างไร และจากการปฏิบัติงานมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง และสถาบันราชภัฏทั้งสองภาคมีความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางพัฒนางาน ปรับปรุงงาน และสนับสนุนงานบริการวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ ให้มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษางานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาจากตัวแทนสถาบันและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนที่สังกัดภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือภาควิชาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร คณะเกษตรและอุตสาหกรรม โดยศึกษาเฉพาะสภาพพื้นฐานทั่วไป ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ความต้องการ

พัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน เท่านั้น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ได้แก่ ผู้ริเริ่มในการจัด วัตถุประสงค์ในการจัด แหล่งที่มาของเงินงบประมาณที่จัด หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัด วิธีการประชาสัมพันธ์ ผู้รับบริการ สาขางานที่ให้บริการ หลักสูตร/วิชาที่จัด ระยะเวลาที่จัด รูปแบบที่จัด สถานที่จัด การติดตามประเมินผล และปัญหา/อุปสรรค

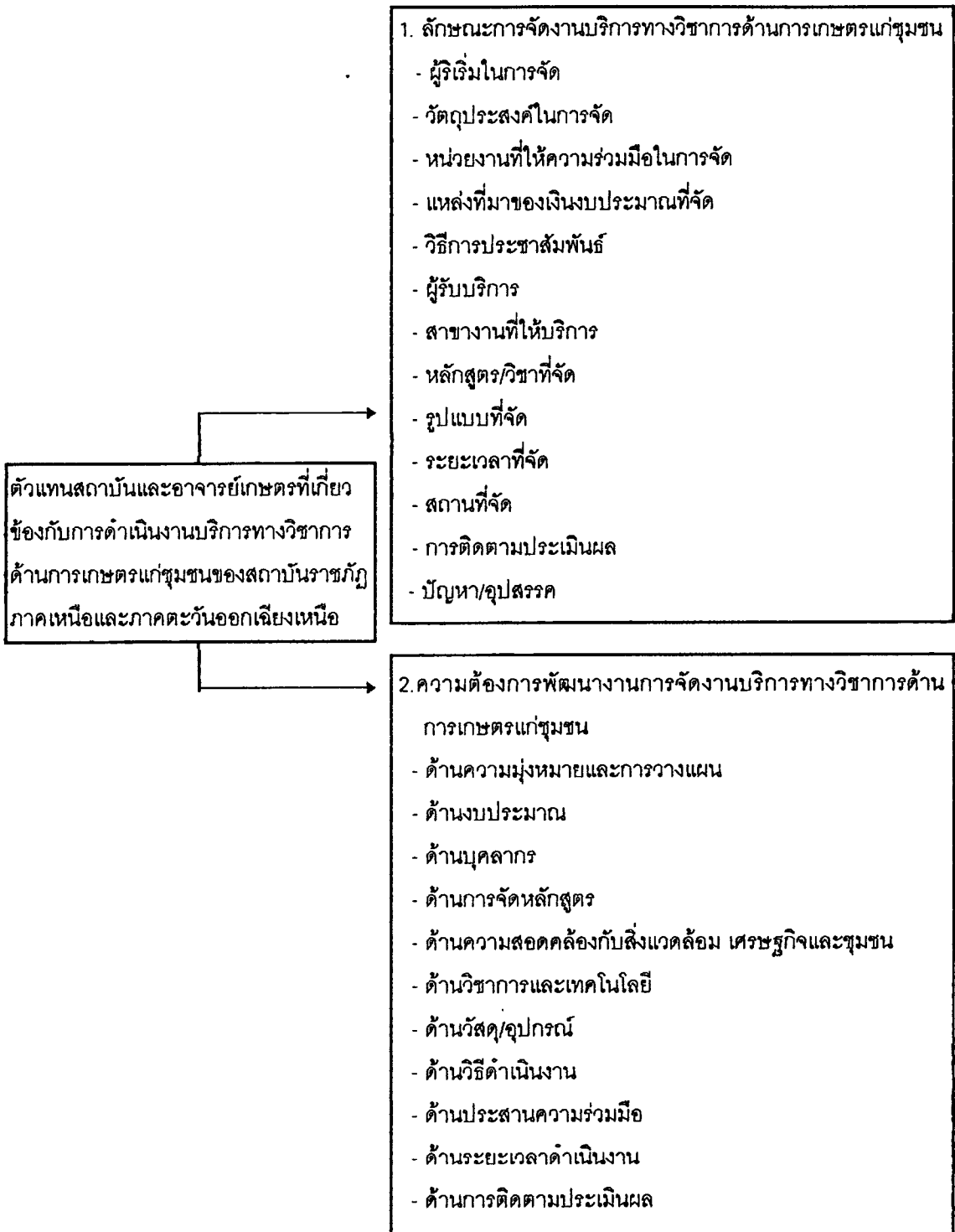
2. ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ได้แก่ ด้านความมุ่งหมายและการวางแผน ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการจัดหลักสูตร ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน ด้านวิชาการและเทคโนโลยี ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ ด้านวิธีดำเนินงาน ด้านประสานความร่วมมือ ด้านระยะเวลาดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการของพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ที่ระบุไว้ในหมวดที่ 1 บททั่วไปมาตราที่ 7 ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริม วิทยฐานะครู (สถาบันราชภัฏพระนคร, 2538 : 50) และไพฑูริย์ พงศบุตร (2517 : 87) กล่าวว่า การที่จะให้งานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เป็นไปอย่างเหมาะสมชัดเจน และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการมากที่สุด สถาบันการศึกษาจึงได้จัดให้ มีกอบบริการทางวิชาการหลายรูปแบบ เช่น การสอนโดยใช้หลักสูตรพิเศษต่างจากหลักสูตรการสอนตามปกติ การฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะอย่าง การปฐกถา การอภิปราย การสัมมนา จัดนิทรรศการทางวิชาการ เผยแพร่เอกสารทางวิชาการทางสื่อมวลชน เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน พร สุวรรณวาทกสิกิจ และสุรพล จันทราบัตย์ (2522 : 189-190) ได้เสนอแนะความคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมไว้ว่า จัดทำหลักสูตรการศึกษาหรือหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพที่ตรงตามความ

ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ให้มีลักษณะจับในตัว (terminal program) จัดทำโครงการการศึกษาออกโรงเรียนจัดการประชุมทางวิชาการ การสัมมนาจัดนิทรรศการทางวิชาการ แสดงการสาธิตวิธี สาธิตผล เผยแพร่ความรู้โดยผ่านทางสื่อมวลชน จัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบที่อ่านง่าย จัดรายการตอบปัญหาทางไปรษณีย์และทางวิทยุกระจายเสียง จัดโครงการนำอาจารย์ นิสิต นักศึกษาออกพัฒนาชนบท จัดโครงการเยี่ยมเยียนตามบ้านเรือน (home visiting) ประกอบกับ วิจิตร ศรีสอ้าน (ม.ป.ป. : 2) กล่าวว่า การจัดงานบริการทางวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการได้แก่ มหาวิทยาลัยยังไม่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ดังจะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยยังขาดนโยบายที่แน่นอน ขาดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความสามารถ ขาดความริเริ่ม ความเต็มใจ ความผูกพันกับท้องถิ่น และความพร้อมที่จะเสียสละความสุขส่วนตัว ขาดการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับชุมชน และอุดมคติที่แท้จริงของการพัฒนา ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนและประชาชนกับมหาวิทยาลัย เป็นต้น

กรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมจากการศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และใช้ส่วนที่สำคัญดังที่กล่าวข้างต้นมากำหนด โดยศึกษาจากตัวแทนสถาบันและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนที่สังกัดภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือคณะเกษตรและอุตสาหกรรมของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่านอกเหนือจากงานสอนแล้ว ยังทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบบริการทางวิชาการแก่ชุมชนหรือไม่ มีลักษณะการจัดอย่างไรบ้าง และในการทำงานนั้นได้มีปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ซึ่งมีผลกระทบทำให้เกิดผลงานได้ไม่เต็มที่ดังที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้หรือไม่ และมีความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุดอย่างไรบ้าง ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1

แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัยเรื่อง งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นิยามศัพท์

สถาบันราชภัฏ หมายถึง สถานศึกษาที่เรียกชื่อสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ซึ่งเดิมชื่อว่าวิทยาลัยครู

ตัวแทนสถาบันราชภัฏ หมายถึง ผู้บริหารระดับคณะหรือภาควิชาของสถาบันราชภัฏที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ประกอบด้วยหัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์ หรือหัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร หรือหัวหน้าภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร คณะเกษตรและอุตสาหกรรม หรือหัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน หมายถึง อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาเกษตรสังกัดในภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือภาควิชาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร คณะเกษตรและอุตสาหกรรมในสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนในหน้าที่ต่างๆ

งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางการเกษตรของสถาบันราชภัฏที่ได้จัดขึ้นเพื่อบริการประชาชนในชุมชนนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามหลักสูตรปกติ

ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้ริเริ่ม วัตถุประสงค์ แหล่งที่มาของเงินงบประมาณ หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือ วิธีการประชาสัมพันธ์ ผู้รับบริการ สาขางานที่ให้บริการ หลักสูตร/วิชา ระยะเวลา รูปแบบ สถานที่ การติดตามประเมินผล และปัญหา/อุปสรรค

สาขางานที่ให้บริการ หมายถึง สาขางานให้บริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ได้แก่ ด้านสัตว์ พืช ช่างเกษตร ธุรกิจเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร ประมงและอื่นๆ

รูปแบบที่จัด หมายถึง รูปแบบที่ใช้ในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน คือ การบรรยาย การปาฐกถา การอภิปราย การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การสาธิต การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การสอนกลุ่มสนใจ เฉพาะเรื่อง การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ การให้คำแนะนำ และการตอบปัญหา

ปัญหา/อุปสรรค หมายถึง สิ่งที่ทำให้การดำเนินงานไม่สะดวก ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดงานบริการวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน

ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน หมายถึง ความต้องการพัฒนางานของตัวแทนสถาบัน และอาจารย์เกษตรในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนให้ดีขึ้น โดยมีความต้องการพัฒนาด้านความมุ่งหมายและการวางแผน ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการจัดหลักสูตร ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน ด้านวิชาการและเทคโนโลยี ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ ด้านวิธีดำเนินงาน ด้านประสานความร่วมมือ ด้านระยะเวลาดำเนินงานและด้านการติดตามประเมินผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้รับสามารถนำไปใช้พัฒนางานปรับปรุงงาน และสนับสนุนงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของอาจารย์เกษตรและผู้บริหารสถาบันราชภัฏในระดับภาควิชา คณะและสถาบัน และเพื่อใช้เป็นแนวทางแก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ ที่ได้บันทึกหรือจัดพิมพ์ไว้ เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนการวิจัย โดยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ 1) ความหมายของการศึกษาเกษตร 2) บทบาทและหน้าที่ของสถาบันราชภัฏ 3) ความหมายและจุดมุ่งหมายของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน 4) ประโยชน์ของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน 5) ตัวอย่างงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ 6) รูปแบบการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน 7) การจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น และ 8) ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน

1. ความหมายของการศึกษาเกษตร

การจัดการศึกษาเกษตรมีการจัดกันหลายระดับ ตั้งแต่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการจัดกันทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อต้องการพัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตและผู้สนใจด้านการเกษตรในชุมชน มีความสามารถในการผลิต การใช้เทคโนโลยี การจัดการธุรกิจเกษตร ตลอดจนการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานเพื่อที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวให้อยู่อย่างมีความสุข สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในโลกปัจจุบัน

การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเกษตร ผู้จัดและผู้เรียนควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการศึกษาเกษตรให้ลึกซึ้งก่อน ซึ่งนพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 26) และदनัย ดิษยนบุตร (2533 : 451) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเกษตร (agricultural education) สรุปได้ดังนี้ คือ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสอน การนิเทศ และการบริหารด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมทุกประเภท ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ และการฝึกหัดอบรมโครงการอาชีพเกษตรต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งในส่วนของรัฐและเอกชน ดังนั้นการศึกษาเกษตรจึงเป็นการลงทุนเพื่อการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ และเจตคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ

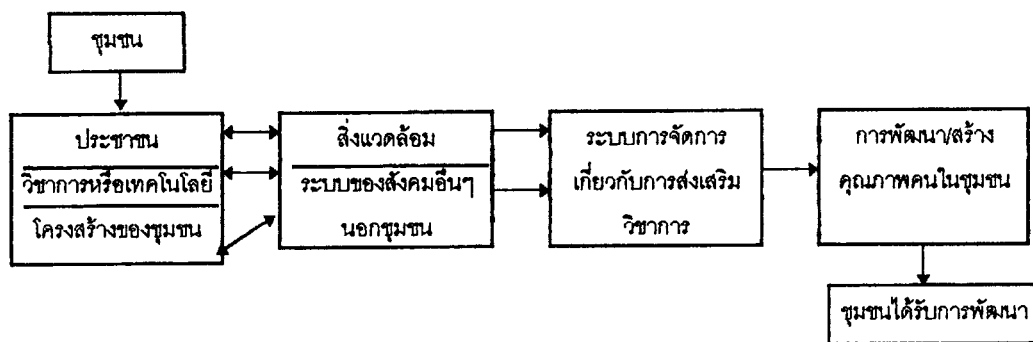
2. บทบาทและหน้าที่ของสถาบันราชภัฏ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าสถาบันราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาสถาบันหนึ่ง ที่จัดการศึกษา
 เกษตร โดยบทบาทและหน้าที่ของการศึกษาระดับอุดมศึกษามีการกล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ใน
 ลักษณะที่คล้ายๆ กัน เช่น Kerr (1963 : 110) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทางการศึกษา
 คือ มหาวิทยาลัยเริ่มมีบทบาทในการกระจายความรู้และทักษะในการทำงานไปสู่ประชาชน โดย
 เฉพาะความรู้ทางการแพทย์และการเกษตร ปัจจุบันความต้องการความรู้ของประชาชนมี
 มากขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นแหล่งของความรู้ในสาขาต่างๆ จึงควรเผยแพร่ความรู้
 เหล่านั้นออกสู่ชุมชน และเช่นเดียวกับ สุภรณ์ ศรีหพล อ้างถึงโดย ชัยวัฒน์ บุณฑริก (2527 :
 29) กล่าวว่า วิทยาลัยครูเป็นระบบย่อยของระดับอุดมศึกษาที่มีบทบาทและหน้าที่ใหญ่ 3
 ประการ คือ 1) ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ อารยธรรมและวัฒนธรรมต่างๆ ให้บุคคลรุ่นหลังได้
 ทราบและรักษาสิ่งที่ตั้งงามไว้ หน้าที่นี้ได้แก่ การสอน การอบรมเพื่อผลิตบุคคลที่มีคุณสมบัติตรง
 ตามความมุ่งหมายออกไปรับใช้สังคม 2) แสวงหาความรู้ วิทยาการใหม่ๆ หน้าที่นี้ได้แก่ การ
 ทดลองค้นคว้าวิจัยหาความก้าวหน้าทางวิชาการ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ และประยุกต์ผลงานการ
 ค้นคว้าเพื่อช่วยแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ของสังคม และ 3) ใช้ความรู้ต่างๆ ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
 หน้าที่นี้ได้แก่ การบริการทางวิชาการแก่สังคม ตามความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก เป็นผู้นำ
 และเผยแพร่ทักษะเทคนิคการสอนใหม่ให้แก่โรงเรียนในชนบท เช่น การอบรม และเผยแพร่การ
 ศึกษาให้แก่ครูประจำการ, วิทยุ โทร (2518 : 37) ได้กล่าวไว้ในการประชุม ณ วิทยาลัยครูลำ
 ปางว่า

วิทยาลัยครูในปัจจุบันถือว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาในการบริหารงาน วิทยาลัยครูจะ
 ต้องยึดแนวความคิดของอุดมศึกษาที่ว่าด้วยบทบาท และหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ 1) หน้าที่ในการ
 สอน การสอนในระดับอุดมศึกษาควรเป็นสองทาง (two way process) คืออาจารย์เป็นผู้ให้นัก
 ศึกษาและนักศึกษา也给กลับคืนอาจารย์ด้วย หมายความว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษาเรียนด้วย
 กัน 2) หน้าที่ในการวิจัยหรือค้นคว้าความรู้ใหม่ โดยเฉพาะวิทยาลัยครูจะต้องค้นคว้าวิจัย
 เขียนตำรา และทำกันอย่างกว้างขวาง 3) หน้าที่บริการสังคม เป็นบริการวิชาการให้กับชุมชน
 วิทยาลัยครูอาจสร้างตนเองเป็นวิทยาลัยชุมชน เพื่อบริการให้กับชุมชนโดยไม่จำเป็นต้องคิดเรื่อง
 ประชาศนียบัตรที่จะมอบให้ บริการที่น่าจะจัด ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ
 การเกษตร วิชาชีพ และเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมและชีวิตครอบครัว และพระราชบัญญัติสถาบัน
 ราชภัฏ พ.ศ.2538 (สถาบันราชภัฏพระนคร, 2538 : 50) ได้ระบุในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 7
 ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชา

การและวิชาชีพชั้นสูง การวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนา เทคโนโลยี ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์และส่งเสริมวิทยฐานะครู

จากมาตราที่ 7 ของ พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 จะเห็นได้ว่าได้กำหนดให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษา ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนหรือพัฒนาท้องถิ่น วีรวรรณ ศิริวรรณ (2538 : 17) ได้กล่าวว่า เมื่อพิจารณาอย่างรอบคอบ สำหรับการที่จะพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนแล้วจะเห็นว่าชุมชน มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ 1) ประชาชนหรือกลุ่มชนในชุมชน 2) วิชาการและเทคโนโลยีที่พวกเขาต้องการและ 3) โครงสร้างของชุมชนนั้นๆ นอกจากนั้นจะต้องศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและระบบของสังคมอื่นๆ นอกเหนือชุมชนดังกล่าวแล้วนั้น ยังได้สรุปแนวทางกระบวนการจัดส่งเสริมวิชาการ เพื่อการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของสถาบันราชภัฏ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายตาม พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏ มาตรา 7 ดังแสดงไว้ในภาพที่ 2

ภาพที่ 2

แสดงการเสนอแนะทางกระบวนการจัดการส่งเสริมวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนของสถาบันราชภัฏ

ที่มา : วีรวรรณ ศิริวรรณ. "สถาบันราชภัฏกับการบริการทางวิชาการแก่สังคมในยุคโลกาภิวัตน์"
วารสารพิชเนศวร. (2538) หน้า 17.

ตามแผนภูมิที่เสนอจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมวิชาการเป็นกระบวนการพัฒนาชุมชน ซึ่งการบริการทางวิชาการแก่ชุมชนเป็นการส่งเสริมวิชาการอย่างหนึ่ง ที่จะต้องมีแนวทางกระบวนการในการจัดตั้งภาพที่ 2 ดังที่ วีรวรรณ ศิริวรรณ (2538:17) ได้กล่าวถึงภาพนี้ว่า การจัดการดังกล่าวต้องมีการจัดเป็นระบบ ระบบในการจัดต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ได้แก่ประชาชนในชุมชน สิ่งแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมอันมาจากระบบของสังคมอื่นๆ นอกชุมชน

จากบทบาทและหน้าที่ของสถาบันราชภัฏที่ได้กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การทุนบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การผลิตครูและการส่งเสริมวิทยฐานะของครู จะต้องจัดอย่างมีกระบวนการและ คำนึงถึงปัจจัยหลายอย่างข้างต้นจึงจะทำให้สถาบันราชภัฏสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆได้และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง และการที่จะต้องจัดการศึกษาเกษตรของสถาบัน ราชภัฏ โดยการให้บริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้น จำเป็น จะต้องเข้าใจความหมายของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนให้ถ่องแท้ด้วย

3. ความหมายและจุดมุ่งหมายของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน

ความหมายของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน มีชื่อเรียกกันหลายอย่าง และมีผู้ ให้ความหมายในลักษณะใกล้เคียงกัน ดังนี้ Page and Thomas (1977 : 315) และ Harlacher (1969:12) ได้ให้ความหมายการให้บริการสังคม พอสรุปได้ดังนี้ คือ เป็นการให้บริการต่างๆ นอก เหนือจากรายวิชาการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ เป็นการช่วยเหลือสมาชิกในสังคม ให้ ช่วยเหลือตนเองได้ โดยให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น ความเป็นอยู่ การศึกษา เพื่อให้ฐานะ ความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีความเท่าเทียมกันในสังคม ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายของการให้บริการ ทางวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน เช่น Groezinger (อ้างโดย พรวิไล ลือศิริ เจริญพงศ์, 2529 : 24) และ Murphy (อ้างโดย ศิริชัย อิศระโชติ, 2527 : 10) ได้ให้ความหมาย ของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สรุปได้ว่า การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง ถึง กิจกรรมที่ทางสถาบันการศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนที่นอกเหนือจาก การเรียนการสอนในชั้นเรียนตามหลักสูตรปกติ เป็นการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน และ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สามารถยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุง หมายของงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งกรมการฝึกหัดครู (2535 : 37) มีจุดมุ่งหมายของงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน ดังนี้

1. เพื่อสนองตอบความต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนา และปรับปรุงการ เรียนการสอนของครู อาจารย์ ที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมทั้งความสามารถที่ จะแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ที่ทันสมัย อันเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความสำเร็จ และการแก้ ปัญหา ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ด้อยโอกาสในชุมชนเป้าหมาย ให้อยู่ใน ระดับเกณฑ์มาตรฐาน ที่ควรจะเป็นของชีวิตมนุษย์

3. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ อันเป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จในอาชีพหรือสร้างอาชีพใหม่ให้แก่บุคคลที่สนใจ

4. ประโยชน์ของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน

ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ (2534 : 16-18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ไว้ดังนี้

1. เป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กว้างขวางออกไป แทนที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่นิสิตเพียงกลุ่มเดียวก็ได้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลอื่น ที่ไม่มีโอกาสได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มใหญ่ของประเทศทำให้การแพร่กระจายของวิชาการกว้างขวางออกไปอีก

2. เป็นการฝึกฝนตนเองทั้งในด้านการเรียน การถ่ายทอดความรู้และการพูดโดยรู้จักใช้วิธีง่ายๆ ฟังแล้วสามารถเข้าใจได้ทันที การสอนนิสิตนั้นอาจารย์จะพูดซ้ำพูดเร็ว พูดอังกฤษคำไทยคำ พูดด้วยศัพท์ทางวิชาการยากๆ อย่างไร นิสิตก็พยายามฟังพยายามทำความเข้าใจ เพราะนิสิตจะนำไปใช้เพื่อเอาคะแนน แต่ถ้าพูดกับชาวบ้าน ต้องพูดหรือเขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย พยายามดัดแปลงสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจได้ง่าย ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านนี้มากๆ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยสนทนาหรือการที่ได้รับเชิญไปบรรยายหรืออภิปรายในที่ต่างๆ หรือแม้แต่การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน ก็สามารถพูดในภาษาที่ง่ายๆ คนฟังแล้วเข้าใจ ไม่ต้องพูดย้อนไปย้อนมา แม้แต่การเขียนบทความลงในหนังสือหรือหนังสือพิมพ์ต่างๆ ก็สามารถเขียนให้คนอื่นอ่านแล้วเข้าใจได้

3. เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตัวเองไปในตัว ในกระบวนการส่งเสริมและเผยแพร่ เช่น การให้การฝึกอบรม หรือการออกไปส่งเสริมอาชีพ เป็นกระบวนการที่ให้ความรู้และรับความรู้ไปพร้อมๆ กัน เพราะผู้ที่มารับการอบรมหรือผู้ที่เราต้องการจะส่งเสริมอาชีพให้กับเขา บุคคลเหล่านี้มีไม่น้อยที่สะสมประสบการณ์ สะสมวิชาการที่เกิดจากการปฏิบัติมานานนับสิบปี ฉะนั้นการที่นักวิชาการสัมผัสกับบุคคลเหล่านี้บ่อยๆ นอกจากจะให้วิชาการแก่เขาแล้ว ตัวเองจะได้รับความรู้ที่ทดลองปฏิบัติไปแล้วปีแล้วปีเล่า เป็นวิชาการที่ถูกต้องกลับมาด้วย เท่ากับว่านักวิชาการได้เพิ่มพูนความรู้ให้กับตัวเองไปด้วย

4. ได้สัมผัสกับปัญหาที่แท้จริง การที่นักวิชาการหรือครูบาอาจารย์มีโอกาสให้การอบรมแก่ประชาชน หรือมีโอกาสออกไปส่งเสริมหรือเผยแพร่ในท้องถิ่นต่างๆ สิ่งหนึ่งที่ได้รับกลับมาคือปัญหาวิชาชีพนั้นๆ หรือปัญหาของท้องถิ่นนั้น เพราะผู้เข้ารับการอบรมหรือผู้ที่เราออกไปส่งเสริม

เสริมแนะนำอาชีพ เขาจะถามปัญหา ล้วนเป็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับการประกอบอาชีพของเขา ปัญหาเหล่านี้จะมีประโยชน์ต่อนักวิชาการเป็นอย่างมาก เพราะการค้นคว้าวิจัยนั้น โดยหลักการแล้วต้องทำการค้นคว้าวิจัยในเรื่องที่จะแก้ปัญหาของสังคม ถ้าเราได้ทราบปัญหาที่แท้จริงของสังคมได้อย่างถูกต้อง มีผลการวิจัยอยู่มีใช้น้อยที่ไม่สามารถนำไปแก้ปัญหาของสังคมได้ เพราะผู้วิจัยไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของสังคม วิจัยตามที่ตัวเองนึกจะวิจัย ผลการวิจัยจึงไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควรจะเป็น

5. เป็นการประชาสัมพันธ์ตัวเองและมหาวิทยาลัยควบคู่กันไป ในการให้ความรู้แก่สังคมนั้น ไม่ว่าจะเป็นการให้ในรูปแบบใดก็ตาม ชื่อเสียงของผู้ให้และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยย่อมเผยแพร่ควบคู่ไปกับการให้ความรู้ต่างๆ อย่างแน่นอน ถ้ามหาวิทยาลัยได้ทำการเผยแพร่ความรู้ไปสู่สังคมหรือให้บริการทางวิชาการแก่สังคม อย่างสม่ำเสมอ และนำเสนอในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมยิ่งมากเท่าใด ประชาชนก็จะรู้จักมหาวิทยาลัยนั้นมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การที่มหาวิทยาลัยเป็นที่รู้จักของประชาชนจำนวนมาก การที่คนส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยทำประโยชน์ให้กับสังคม ผลประโยชน์ที่ได้รับคือ การให้ความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเงิน ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ก็จะมีมากขึ้นมีคนอยากจะมาเรียนในมหาวิทยาลัยมากขึ้น ตัวอาจารย์เองก็พลอยมีชื่อเสียงไปด้วย

6. ทำให้กล้าในการที่จะชี้แนะสังคม การที่ได้สัมผัสกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการกลุ่มอาชีพใดก็ตาม ทำให้ได้ทราบปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มอาชีพนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นการตลาด ด้านแรงงาน ด้านโรคแมลง หรือด้านคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ทำให้นักวิชาการกล้าชี้แนะกล้าให้คำแนะนำว่าควรจะทำอย่างไร เพราะเป็นผู้ที่ได้คลุกคลีและสัมผัสอยู่กับบุคคลหรืออาชีพนั้นๆ มาตลอด มีนักวิชาการที่เก่งๆ ไม่น้อยเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้น เช่น สินค้าล้มตลาด โรคแมลงระบาด ปัญหาปุ๋ย หรือปุ๋ยที่ขายให้เกษตรกรไม่ได้มาตรฐาน นักวิชาการเกษตรดังกล่าวไม่กล้าชี้แนะว่าควรจะทำอย่างไร เพราะตัวเองไม่ทราบปัญหาอย่างแท้จริง ซึ่งมีบ่อยๆ ที่นักวิชาการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนแล้วชาวบ้านนั่งหัวเราะ เพราะสิ่งที่นักวิชาการพูดแสดงว่าไม่ทราบปัญหาที่แท้จริง เพราะเขาไม่ได้สัมผัสกับเกษตรกรหรือประชาชน

7. เป็นการเพิ่มลูกศิษย์หรือเพิ่มเพื่อนร่วมอาชีพ ซึ่งกระจายอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ โดยไม่รู้ตัว ฉะนั้นไม่ว่าไปที่ไหนก็เจอแต่ลูกศิษย์หรือผู้ที่เราให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้การอบรมบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง ช่วยอะไร ช่วยจริง ช่วยด้วยความเต็มใจ ฉะนั้นครูบาอาจารย์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่ด้วย ไม่ว่าจะเขาไปไหนมีคนรู้จัก มีคนคอยอำนวยความสะดวก ต้องการจะทำการค้นคว้าทดลองเรื่องอะไรที่ต้องการใช้พื้นที่ของเกษตรกร

ก็สามารถทำได้ง่าย ต้องการให้นิสิตไปฝึกงานในฟาร์มต่างๆ ก็ได้รับความร่วมมือด้วยดีเพราะเขาเหล่านั้นล้วนเป็นลูกศิษย์

8. ประการสุดท้ายคือ ให้ความรู้เป็นวิทยาทาน พระพุทธองค์ตรัสว่าการให้ความรู้เป็นทานนับว่าเป็นทานอันประเสริฐ เพราะในโลกนี้ยังมีผู้ไม่รู้ ยังมีผู้ที่ด้อยโอกาสจะเรียนรู้อยู่อีกมาก การให้ความรู้แก่บุคคลเหล่านั้น เพื่อที่เขานำความรู้นั้นไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อที่เขาจะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ก็เท่ากับว่าช่วยให้เขาห่างไกลจากความยากจนที่ติดตัวมาตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตาทวดมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นบุญอันประเสริฐ

การให้บริการวิชาการแก่ชุมชน จึงเป็นประโยชน์ทั้งสถาบันและอาจารย์ผู้ให้บริการใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน และเป็นประโยชน์สูงสุดก็คือช่วยให้ชุมชนได้รับการพัฒนา โดยที่สถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง และเกือบทุกแห่งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเกษตรในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยมีภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือคณะเกษตรและอุตสาหกรรม เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดให้มีการบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน

5. ตัวอย่างงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ

จากรายงานการวิจัยรูปแบบของการจัดการศึกษานอกระบบของสถาบันการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อการส่งเสริมอาชีพเกษตร ของพนิต เข็มทอง และคณะ (2535 : 21-30) และ ศิริชัย อีสระโชติ (2527 : 21-25) ศึกษาบทบาทของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สอดคล้องกับ นพคุณ ศิริวรรณ (2538 : 136-137) ซึ่งกล่าวถึงตัวอย่างงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ เช่น โครงการอบรมชาวนาเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว โครงการไร่นาสาธิต โครงการอบรมเพาะเห็ดแก่ประชาชนทั่วไป โครงการเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน โครงการข้อมูลดิบเพื่อการเกษตร โครงการสวนสมุนไพรเพื่อป้องกัน การอบรมและทดลองเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นบ้าน การเพาะกล้าไม้และปลูกป่าชุมชน การอบรมการปลูกไม้ผลพันธุ์ดี การอบรมการทำปุ๋ยหมัก การอบรมการขยายพันธุ์ไม้ผล ฯลฯ การจัดกิจกรรมด้านงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรของสถาบันราชภัฏเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาสั้นๆ บางครั้งก็ร่วมกับหน่วยงานหรือโครงการหลักอื่นๆ เช่น โครงการนำพระทัยจากในหลวง เรียกว่าโครงการอีสานเขียว (พ.ศ.2531-2535) ซึ่งร่วมมือกับกองทัพบก โดยมี โครงการอีสานรักถิ่น กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่ออบรมเยาวชนในหมู่บ้านให้มีอาชีพติดตัว โครงการต้นไม้ชีวิต เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้คงไว้ โครงการส่งเสริมหมู่บ้านชาย

แดนไทย-เขมร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างงาน และยกระดับรายได้ให้แก่ประชาชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ฯลฯ

การจัดการศึกษาเกษตรโดยการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ดังกล่าว ทางสถาบันราชภัฏต่างๆ ได้จัดทำเป็นลักษณะและรูปแบบที่คล้ายคลึงกันมากน้อยแล้วแต่ความเหมาะสมของเวลา โอกาส และงบประมาณ โดยไม่ได้มีข้อผูกพันในการปฏิบัติดังเช่น สถาบันการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีนโยบาย งบประมาณ และโครงการจัดการดำเนินการที่ชัดเจน

6. รูปแบบการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน

มีผู้กล่าวถึงรูปแบบการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนหลายคน เช่น ไพฑูรย์ พงศบุตร (2517 : 87), กนก ไบบัว (2524 : 9), กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย (2518 : 38), พร สุวรรณวาทกิจ และ สุรพล จันทราบัตย์ (2522 : 189 - 190), วิจิตร อาวะกุล (2517 : 75 - 77) และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2522 : 10) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การที่จะให้งานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เป็นไปอย่างเหมาะสมชัดเจน และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการมากที่สุด สถาบันการศึกษาจึงได้จัดให้มีการบริการทางวิชาการหลายรูปแบบ สรุปได้ดังนี้

1. การบรรยาย การปาฐกถา
2. การอภิปราย การประชุมสัมมนา
3. การฝึกอบรม การสาธิต
4. การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน
5. การจัดนิทรรศการทางวิชาการ
6. การสอนกลุ่มสนใจเฉพาะเรื่อง
7. การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้
8. การให้คำแนะนำ การตอบปัญหา

จะเห็นได้ว่ามีรูปแบบการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนหลายรูปแบบด้วยกัน ในการฝึกอบรมจะต้องมีหลักสูตรในการฝึกอบรม ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้น

7. การจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

ในการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สุรพล จันทราบัตย์ (2523 : 257) ได้เสนอแนวในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพไว้ สอดคล้องกับอำนาจ ศีลวัตร (2522 : 74-75) ซึ่งทำการวิจัยและสรุปแนวทางการจัดหลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น สรุปได้ว่า การจัดบริการทาง

วิชาการแก่ชุมชนจะต้องมีการจัดหลักสูตรโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือการจัดหลักสูตรจัดให้เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมาย จัดตามความต้องการและตามความสะดวกของผู้รับบริการ และเหมาะสมกับฤดูกาลที่ฝึกอบรม กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น เลือกหัวข้อวิชาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผู้รับบริการสามารถนำไปใช้ได้ ควรมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กำหนดเวลาให้สอดคล้องเหมาะสมและกำหนดวิธีการฝึกอบรม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาและวิธีการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

8. ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน

มีผู้ที่ได้ศึกษาและได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนไว้หลายคน ได้แก่ แก้ว ศรีบุญยกุล (2535 : 4-6,15), วิศนี ศิลตระกูล (2521 : 140) ซึ่งศึกษาบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ ในวิทยาลัยครูภาคกลาง และสอดคล้องกับ วิไล จุมปาแฝด (2519 : 125) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ งานบริการสังคม ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม นอกจากนี้แล้ว สมชาย วงษ์เกษม (2519 : 125) ได้ศึกษา บทบาทด้านการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และวิจิตร ศรีธำณ (ม.ป.ป. : 2) กล่าวถึง การจัดงานบริการทางวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ สอดคล้องกับ ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2521 : 18) ซึ่งกล่าวว่า การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของมหาวิทยาลัยนั้น ยังมีปัญหาด้านงบประมาณและด้านบุคลากร ส่วน สวัสดิ์ สุคนธ์ (2523 : 208-209) ได้กล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับงานบริการวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคใต้ว่า มีปัญหาด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านเวลาที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน จากผู้ทีกล่าวมาทั้งหมด แต่ละสถานศึกษาจะประสบปัญหาและอุปสรรคในการบริการวิชาการที่แตกต่างกันและคล้ายกันในบางประการ สรุปได้ดังนี้ 1) ขาดนโยบายที่ชัดเจน 2) ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ 3) เปลี่ยนผู้บังคับบัญชาบ่อย 4) หลักสูตรวิชาที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 5) การสนับสนุนด้านวิชาการไม่เพียงพอ 6) ขาดการติดต่อประสานงานกับชุมชน 7) บุคลากรไม่เพียงพอ 8) บุคลากรในการจัดขาดความรู้ความสามารถ 9) ขาดกลไกเทคนิควิธีในการดำเนินงาน 10) ขาดความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน 11) ผู้ปฏิบัติขาดอุดมการณ์ในการจัด 12) ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ 13) มีงานด้านการสอนในชั้นเรียนมากเกินไป 14) ไม่มีเวลาที่ให้กับครอบครัว 15) เวลาในการปฏิบัติงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนมีจำกัด 16) ความไม่สะดวกในการเดินทาง 17) ไม่มีแบบประเมินผลที่แน่นอน 18) ไม่กำหนดหน่วยงานที่จะประเมินผลการจัด 19) งบประมาณไม่เพียงพอ

20) ระเบียบการเงินไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน 21) ผู้รับบริการขาดความสนใจ 22) ผู้รับบริการมีการศึกษาต่ำสื่อสารเข้าใจยาก 23) เวลาในการจัดไม่เหมาะสม 24) สถานที่จัดไม่เพียงพอและเหมาะสม และ 25) วัสดุ/อุปกรณ์ไม่เพียงพอ

การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน กำลังประสบปัญหาต่างๆ มากมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งเอาไว้ ปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ซึ่งล้วนเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการพัฒนาแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อการจัดบริการทางวิชาการแก่ชุมชนจะได้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรของอาจารย์เกษตร ในสถาบันอุดมศึกษา ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน สรุปได้ดังนี้

พัชรินทร์ ลาภานันท์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทเกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า คณาจารย์เกือบทั้งหมดเห็นว่า การสอนเป็นหน้าที่สำคัญ ที่รองลงมาคือ งานวิจัย การเป็นที่ปรึกษานิสิต และการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนตามลำดับ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนมีปัญหาเรื่องเวลามากที่สุด รองลงมาคือพื้นความรู้และความสนใจของผู้รับแตกต่างกัน และขาดการประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับสื่อมวลชนและบุคคลภายนอก

สมชาย วงษ์เกษม (2519 : 102) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการสอนการวิจัยและการบริการสังคมของอาจารย์วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยครูนครราชสีมา มหาสารคาม อุบลราชธานี และอุดรธานี จำนวน 380 คน พบว่า อาจารย์มากกว่าสองในสามของอาจารย์ทั้งหมดสอนโดยไม่ได้บริการสังคมในวิชาที่ตนสอน และ กนก ไบบัว (2524 : 47-49) ได้ศึกษา การบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร และอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการสังคมที่ทำอยู่น้อย แต่ประชาชนยังมีความต้องการมาก เนื่องจากขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ขาดการประสานงาน ขาดองค์กรกลางที่จะทำหน้าที่ประสานงานด้านนี้ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

วิไลน์ จุมปาแฝด (2519:28-31) ได้ศึกษา บทบาทการบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ลักษณะการให้บริการสังคมมีหลายวิธี คือ การอบรมสัมมนา การสอนกลุ่มสนใจ การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การปาฐกถา และบรรยายพิเศษ การ

สาริต การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน งานอาสาพัฒนา การบริการอุปถัมภ์ และการจัดทำโครงการเฉพาะเรื่องซึ่งได้มีการปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของ สวัสดิ์ สุคนธ์ (2523 : 70) เรื่อง บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ ในวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สงขลา และวิทยาลัยครูยะลา พบว่า การให้บริการวิชาการแก่ชุมชน เช่น การเขียนบทความทางวิชาการ การปาฐกถา การร่วมอภิปรายทางวิชาการ เป็นวิทยากร การให้การอบรมครูประจำการ การจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนแบบต่างๆ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการและการเผยแพร่ความรู้ทางวิทยุหรือโทรทัศน์ อาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ปฏิบัติในเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก

นอกจากนี้ แก้ว ศรีบุญศุกุล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานและความคาดหวังของอาจารย์ต่องานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาจารย์เพียงส่วนน้อยเคยรับการอบรมวิชาการเกี่ยวกับเทคนิคการส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชน การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นเป็นโครงการที่อาจารย์ส่วนมากเข้าร่วม กิจกรรมสำคัญได้แก่ การจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น การจำหน่ายพันธุ์ไม้ การให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการแก่เกษตรกรและแก่หน่วยงานพัฒนา/องค์กรเอกชน โดยให้บริการวิชาการเกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตร และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรเป็นหลักซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย อิศสระโชติ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ลักษณะการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน วิทยาลัยครูได้ใช้วิธีฝึกอบรมหรือประชุมปฏิบัติการ การสาริต การทดลอง และการเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน อาจารย์วิทยาลัยครูได้ปฏิบัติมาก การบรรยายปฏิบัติในระดับปานกลาง

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน จากการวิจัยพบว่า งบประมาณเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอันดับที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคอันดับที่ 2 คือ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสาเหตุทำให้การปฏิบัติงานช้าช้อน ปัญหาและอุปสรรคอันดับที่ 3 ผู้บริหารยังไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนเท่าที่ควร และในลักษณะของปัญหาอุปสรรคที่คล้ายกับการศึกษาของ พนิต เข้มทอง และคณะ (2535 : บทคัดย่อ) เรื่อง รูปแบบของการจัดการศึกษานอกระบบของสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการส่งเสริมอาชีพเกษตร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษานอกระบบ ได้แก่ ปัญหาของวิทยากรนั้นส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับเวลา มีงานที่ต้องรับผิดชอบในหน้าที่ประจำมาก และนอกจากนั้น ครู อาจารย์บางท่านยังขาดประสบการณ์ในการสอนนอกระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิศนีย์ ศิลตระกูล (2521 : 140) เรื่อง บทบาท

ความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคกลาง พบว่า การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน มีปัญหาและอุปสรรคคือ อาจารย์มีงานรับผิดชอบมากเกินไป ขาดความรู้และทักษะในการให้บริการชุมชน ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิทยาลัยไม่มีนโยบายในการดำเนินงานที่แน่นอน

จากการตรวจเอกสารและงานวิจัย พบว่าการบริการทางวิชาการแก่ชุมชนยังปฏิบัติกันอยู่น้อย ทั้งอาจารย์และผู้บริหารเห็นความสำคัญในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนน้อยกว่า การปฏิบัติงานด้านอื่นและอาจารย์สอนโดยไม่ได้บริการสังคมในวิชาที่ตัวเองสอน ทั้งที่ประชาชนยังมีความต้องการอยู่มาก ส่วนการจัดบริการทางวิชาการแก่ชุมชนมีการจัดหลายรูปแบบ คือ การบรรยาย การปาฐกถา การอภิปราย การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การสาธิต การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การสอนกลุ่มสนใจเฉพาะเรื่อง การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ การให้คำแนะนำ การตอบปัญหา และจากการปฏิบัติงานที่มีปัญหาและอุปสรรค ดังที่สรุปไว้แล้วข้างต้น ทำให้การบริการทางวิชาการแก่ชุมชนไม่เกิดประโยชน์สูงสุด และเห็นได้ว่าการจัดบริการทางวิชาการแก่ชุมชนที่มีปัญหาอุปสรรคที่จะต้องได้รับการปรับปรุงงานเพื่อพัฒนางานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน จากการตรวจเอกสารและงานวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย และเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนสถาบันราชภัฏเป็นผู้ที่ให้ข้อมูล ประกอบด้วย หัวหน้าภาควิชา และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนที่สังกัดภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือภาควิชาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร คณะเกษตรและอุตสาหกรรม ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 16 แห่ง โดยแบ่งเป็นตัวแทนสถาบันราชภัฏ จำนวน 16 คน และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน จำนวน 76 คน รวมประชากรทั้งหมด 92 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนประชากรในการวิจัย

สถาบันราชภัฏ	ประชากร			
	ตัวแทนสถาบัน (คน)	อาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงานบริการ ทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชน (คน)	รวม (คน)	
ภาคเหนือ	เชียงใหม่	1	1	2
	เชียงราย	1	4	5
	ลำปาง	1	4	5

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งศึกษางานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีผลการวิจัยดังนี้

สภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 2

แสดงสภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	จำนวน (คน) N = 92	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	61	66.30
หญิง	31	33.70
อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	18	19.57
31 - 40 ปี	22	23.91
41 - 50 ปี	36	39.13
มากกว่า 50 ปี	16	17.39
ต่ำสุด 24 ปี สูงสุด 58 ปี เฉลี่ย 41.10 ปี S.D. 9.29		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N = 92	ร้อยละ (%)
สถานภาพการสมรส		
โสด	26	28.26
สมรส	62	67.39
หย่า/หม้าย	4	4.35
วุฒิ/ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	25	27.17
ปริญญาโท	63	68.48
ปริญญาเอก	4	4.35
สาขาวิชาเอก		
พืชศาสตร์	24	26.09
การส่งเสริมการเกษตร	14	15.22
สัตวบาล	13	14.13
วิทยาศาสตร์เกษตร	9	9.78
ครูศาสตร์เกษตร/ศึกษาศาสตร์เกษตร	8	8.70
วิทยาศาสตร์การอาหาร	8	8.70
การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	5	5.43
การประมง	4	4.35
ชีวเคมี	3	3.26
พลศึกษา	2	2.17
ฟิสิกส์	2	2.17
วิชาโท		
ไม่ระบุ	53	57.61
พืชศาสตร์	24	26.09
สัตวบาล	6	6.52
วิทยาศาสตร์การอาหาร	3	3.26

ตารางที่ 2(ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N = 92	ร้อยละ (%)
ศึกษาศาสตร์เกษตร	2	2.17
การประมง	2	2.17
การส่งเสริมการเกษตร	1	1.09
สถิติ	1	1.09
ประสบการณ์การสอน		
น้อยกว่า 11 ปี	32	34.78
11 - 20 ปี	27	29.35
21 - 30 ปี	29	31.52
มากกว่า 30 ปี	4	4.35
ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 35 ปี เฉลี่ย 15.43 ปี S.D. 10.04		
ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน		
อาจารย์ 1	24	26.09
อาจารย์ 2	34	36.96
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	32	34.78
อาจารย์อัตราจ้าง	2	2.17
หน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอน		
ไม่มี	35	38.04
มี	57	61.96
งานบริหาร ได้แก่ คณบดี รองคณบดี และหัวหน้าภาค	(34)	
งานวิชาการ ได้แก่ วิจัยกับเอกชนและที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ	(10)	
งานธุรการ ได้แก่ เลขานุการคณะ ธุรการ และพัสดุ	(10)	
งานฟาร์ม ได้แก่ ควบคุมฟาร์ม	(3)	

จากตารางที่ 2 แสดงสภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์
เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราช

ภูมิภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มากกว่าครึ่งเป็นชาย (ร้อยละ 66.30) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 39.13) รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี, อายุน้อยกว่า 31 ปี และอายุมากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 23.91, 19.57 และ 17.39) ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 41.10 ปี อายุต่ำสุด 24 ปี อายุสูงสุด 58 ปี และสมรสแล้ว (ร้อยละ 67.39)

มีวุฒิ/ระดับการศึกษาระดับปริญญาโทมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 68.48) ส่วนที่เหลือคือระดับปริญญาตรีและปริญญาเอก (ร้อยละ 27.17 และ 4.35) ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบสาขาวิชาเอกพืชศาสตร์ (ร้อยละ 26.09) รองลงมาคือ สาขาการส่งเสริมการเกษตร, สาขาสัตวบาล และสาขาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 15.22, 14.17 และ 9.78) ตามลำดับ เกินกว่าครึ่งหนึ่งไม่ระบุวิชาโท (ร้อยละ 57.61) ส่วนที่เหลือระบุว่า พืชศาสตร์เป็นวิชาโท (ร้อยละ 26.09) รองลงมา คือ สัตวบาล และวิทยาศาสตร์การอาหาร (ร้อยละ 6.52 และ 3.26) ตามลำดับ ศึกษาศาสตร์และการประชุม (ร้อยละ 2.17) การส่งเสริมการเกษตรและสถิติจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.09)

ประสบการณ์การสอน มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 11 ปี (ร้อยละ 34.78) ส่วนที่เหลือระบุว่า มีประสบการณ์การสอน 21-30 ปี, 11-20 ปี และ มากกว่า 30 ปี (ร้อยละ 31.52, 29.35 และ 4.35) ตามลำดับ โดยมีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 15.43 ปี ประสบการณ์การสอนสูงสุด 35 ปี และประสบการณ์การสอนต่ำสุด 1 ปี ในปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 (ร้อยละ 36.96) รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ 1 และอาจารย์อัตราจ้าง (ร้อยละ 34.78, 26.09 และ 2.17) ตามลำดับ ส่วนหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอนระบุว่า ไม่มี (ร้อยละ 38.04) มากกว่าครึ่งระบุว่า มี (ร้อยละ 61.96) โดยมีหน้าที่งานบริหาร ได้แก่ คณบดี รองคณบดี และหัวหน้าภาค งานวิชาการ ได้แก่ วิจัยกับเอกชนและที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ งานธุรการ ได้แก่ เลขานุการคณะ ธุรการ และพัสดุ และงานฟาร์ม ได้แก่ ควบคุมฟาร์ม ตามลำดับ

ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนสถาบันราชภัฏที่จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

รายการ	จำนวนสถาบันที่จัด (N = 16)	ร้อยละ (%)
สถาบันราชภัฏที่ไม่จัด	9	56.25
สถาบันราชภัฏที่จัด	7	43.75
ได้แก่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่		
สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร		
สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์		
สถาบันราชภัฏพินุลสงคราม		
สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์		
สถาบันราชภัฏสกลนคร		
สถาบันราชภัฏอุดรธานี		

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนสถาบันราชภัฏที่จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาพบว่า ตัวแทนสถาบันราชภัฏมากกว่าครึ่งระบุว่า ไม่จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน (ร้อยละ 56.25) ส่วนสถาบันที่ได้จัด (ร้อยละ 43.75) ได้แก่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ สถาบันราชภัฏพินุลสงคราม สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏอุดรธานี

ตารางที่ 4

แสดงจำนวนผู้ริเริ่มในการจัด, วัตถุประสงค์ในการจัดและแหล่งที่มาของเงินงบประมาณในการ
จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
ผู้ริเริ่มในการจัด		
ผู้บริหารของสถาบัน	2	28.57
หัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์	7	100.00
หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร	1	14.29
หัวหน้าภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร	1	14.29
หน่วยงานอื่นในสถาบันมาขอความร่วมมือจัดร่วมกัน	3	42.86
อาจารย์เกษตรจัดควบคู่กับการสอนวิชาที่ตัวเองรับผิดชอบ	1	14.29
หน่วยงานภายนอกสถาบันขอความร่วมมือ อาจารย์เกษตรไปร่วมจัด	1	14.29
วัตถุประสงค์ในการจัด		
จัดโดยยึดหลักของสถาบันราชภัฏที่เป็นสถาบันอุดม ศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้บริการทางวิชาการแก่ ชุมชน	6	85.71
จัดตามความต้องการของชุมชน	2	28.57
จัดตามศักยภาพความพร้อมของสถาบันหรือภาควิชา	1	14.29
แหล่งที่มาของเงินงบประมาณที่จัด		
งบประมาณแผ่นดิน	5	71.43
เงินรายได้จากการลงทะเบียนหรือเงินบำรุงการศึกษา ของสถานศึกษา	5	71.43
เงินจากหน่วยงานเอกชน	3	42.86

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนผู้เริ่มในการจัด, วัตถุประสงค์ในการจัดและแหล่งที่มาของเงินงบประมาณในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ตัวแทนสถาบันราชภัฏระบุว่า หัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์ เป็นผู้เริ่มในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ หน่วยงานอื่นในสถาบันมาขอความร่วมมือจัดร่วมกัน (ร้อยละ 42.86)

วัตถุประสงค์ในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน พบว่า จัดโดยยึดหลักของสถาบันราชภัฏที่ว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ จัดตามความต้องการของชุมชน และจัดตามศักยภาพความพร้อมของสถาบันหรือภาควิชา (ร้อยละ 28.57 และ 14.29) ตามลำดับ ส่วนแหล่งที่มาของเงินงบประมาณในการจัดได้จากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้จากการลงทะเบียนหรือเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 71.43) เงินจากหน่วยงานเอกชนจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 42.86)

ตารางที่ 5

แสดงจำนวนหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดและวิธีการประชาสัมพันธ์ในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัด		
หน่วยงานอื่นๆ ในสถาบัน/สถานศึกษาที่ตัวแทนสถาบัน ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติงานอยู่	6	85.71
หน่วยงานราชการอื่นๆ	5	71.43
เกษตรอำเภอ/เกษตรจังหวัด	4	57.14
ภาคเอกชน/บริษัท	4	57.14
สถานศึกษาอื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา	3	42.86

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
วิธีการประชาสัมพันธ์		
ส่งหนังสือเวียนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	6	85.71
ประสานงานกับเกษตรอำเภอ/เกษตรตำบล	6	85.71
จัดประชุมผู้นำท้องถิ่นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้	5	71.43
ใช้โปสเตอร์ติดตามสถานที่ต่างๆ	4	57.14
ออกประกาศตามสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่น	3	42.86
ลงประกาศทางหนังสือพิมพ์	3	42.86
ขอความร่วมมือจากส.ส./อบต.	2	28.58

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดและวิธีการประชาสัมพันธ์ในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา พบว่า หน่วยงานอื่นๆ ในสถาบัน/สถานศึกษาที่ตัวแทนสถาบันผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติงานอยู่ เป็นหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ หน่วยงานราชการอื่นๆ (ร้อยละ 71.43) เกษตรอำเภอ/เกษตรจังหวัด ภาคเอกชน/บริษัท (ร้อยละ 57.14) และสถานศึกษาอื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาน้อยที่สุด (ร้อยละ 42.86)

วิธีการประชาสัมพันธ์ ตัวแทนสถาบันราชภัฏระบุว่า ส่งหนังสือเวียนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประสานงานกับเกษตรอำเภอ/เกษตรตำบล เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ในการจัดมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ จัดประชุมผู้นำท้องถิ่นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้ และใช้โปสเตอร์ติดตามสถานที่ต่างๆ (ร้อยละ 71.43 และ 47.14) ตามลำดับ นอกจากนี้ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์โดย ออกอากาศตามสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่นและลงประกาศทางหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 42.86) และขอความร่วมมือจากส.ส./อบต.น้อยที่สุด (ร้อยละ 28.58)

ตารางที่ 6

แสดงจำนวนผู้รับบริการในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของ
สถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
ไม่จัดบริการ	1	14.29
จัดบริการครู - อาจารย์ (ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา)	6	85.71
จำนวนประมาณ 50 คน	(3)	
จำนวนประมาณ 100 คน	(1)	
จำนวนประมาณ 200 คน	(1)	
จำนวนประมาณ 240 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	1	14.29
จัดบริการเกษตรกรในจังหวัดใกล้เคียงที่สถาบันตั้งอยู่	6	85.71
จำนวนประมาณ 50 คน	(2)	
จำนวนประมาณ 70 คน	(2)	
จำนวนประมาณ 100 คน	(1)	
จำนวนประมาณ 200 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	5	71.43
จัดบริการเกษตรกรในจังหวัด/ท้องถิ่นรอบๆ สถาบัน	2	28.57
จำนวนประมาณ 50 คน	(3)	
จำนวนประมาณ 60 คน	(1)	
จำนวนประมาณ 100 คน	(1)	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
ไม่จัดบริการ	3	42.86
จัดบริการประชาชนผู้สนใจที่ไม่ใช่เกษตรกร	4	57.14
จำนวนประมาณ 20 คน	(1)	
จำนวนประมาณ 30 คน	(1)	
จำนวนประมาณ 50 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการพระสงฆ์	1	14.29
จำนวนประมาณ 40 รูป	(1)	

จากตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้รับบริการในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา พบว่า ครู - อาจารย์ (ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา) และเกษตรกรในจังหวัดใกล้เคียงที่สถาบันราชภัฏตั้งอยู่เป็นผู้เข้ารับบริการสูงสุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือเกษตรกรในจังหวัด/ท้องถิ่นรอบๆ สถาบัน , ประชาชนผู้สนใจที่ไม่ใช่เกษตรกร และพระสงฆ์ (ร้อยละ 71.43, 57.14 และ 14.29) ตามลำดับ

ตารางที่ 7

แสดงจำนวนสาขางานที่ให้บริการในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
ไม่จัดบริการ	3	42.86
จัดบริการเทคนิควิธีการสอนการเกษตร	4	57.14
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 200 คน	(1)	
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	(2)	
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 140 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	4	57.14
จัดบริการการเกษตรแบบผสมผสาน	3	42.86
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 60 คน	(1)	
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 100 คน	(1)	
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 200 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	5	71.43
จัดบริการการขยายพันธุ์พืช	2	28.57
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 20 คน	(1)	
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	1	14.29
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	(1)	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการแปรรูปถนอมอาหาร จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	1 (1)	14.29
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการสัมมนาแปรรูปอาหารกระป๋อง จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	1 (1)	14.29
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อ จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	1 (1)	14.29
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการอนาคตไก่อพันธ์พื้นเมืองไทย จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 120 คน	1 (1)	14.29
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการสัมมนาไม้เพื่ออุตสาหกรรม จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 100 คน	1 (1)	14.29
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการศึกษาทุเรียนพันธุ์หลงลับแล จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 120 คน	1 (1)	14.29

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการเพาะเห็ด	1	14.29
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 70 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการเลี้ยงโคนม	1	14.29
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการกำจัดวัชพืชแบบชีววิธี	1	14.29
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการเลี้ยงโคเนื้อ	1	14.29
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 50 คน	(1)	
ไม่จัดบริการ	6	85.71
จัดบริการการอบรมความรู้ทั่วไปทางการเกษตร	1	14.29
จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ 100 คน	(1)	

จากตารางที่ 7 แสดงจำนวนสาขางานที่ให้บริการในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า เทคนิควิธีการสอนวิชาเกษตร เป็นสาขางานที่ให้บริการมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.14) รองลงมาคือ การเกษตรแบบผสมผสาน (ร้อยละ 42.86) นอกจากนี้คือ การขยายพันธุ์พืช (ร้อยละ 28.57) ส่วนที่เหลือ คือ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ, อนาคตไก่พันธุ์พื้นเมืองไทย, การศึกษา

ทุเรียนพันธุ์หลงลับแล, การสัมมนาไม้เพื่ออุตสาหกรรม, การอบรมความรู้ทั่วไปทางการเกษตร, การเพาะเห็ด, การแปรรูปถนอมอาหาร, การสัมมนาแปรรูปอาหารกระป๋อง, การแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อ, การเลี้ยงโคนม, การกำจัดวัชพืชแบบชีววิธี และการเลี้ยงโคเนื้อ เป็นสาขาที่ให้บริการน้อยที่สุด (ร้อยละ 14.29)

ตารางที่ 8

แสดงจำนวนการจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ, ระยะเวลาที่จัดและช่วงเวลาที่จัดในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
การจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ		
จัดโดยคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตร		
ศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทำขึ้นเอง	7	100.00
จัดตามความต้องการของผู้รับบริการ/โดยผู้รับบริการได้		
เสนอความต้องการมายังสถาบัน	2	28.57
ระยะเวลาที่จัด		
จำนวน 1 วัน	2	28.57
จำนวน 2 วัน	4	57.14
จำนวน 3 วัน	5	71.43
จำนวน 7 วัน	3	42.86
ช่วงเวลาที่จัด		
ปิดภาคเรียนที่ 1	1	14.29
ปิดภาคเรียนที่ 2	2	28.57
เปิดภาคเรียนที่ 1	1	14.29
เปิดภาคเรียนที่ 2	4	57.14
เปิดภาคเรียนทั้ง 2 ภาค	2	28.57

จากตารางที่ 8 แสดงจำนวนการจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ, ระยะเวลาที่จัดและช่วงเวลา
เวลาที่จัดในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา พบว่า การจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ จัด
โดยคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัด
ทำขึ้นเองมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) ระยะเวลาที่จัดจำนวน 3 วัน (ร้อยละ 71.43) รองลงมา
จำนวน 2 วัน, จำนวน 7 วัน และจำนวน 1 วัน (ร้อยละ 57.14, 42.86 และ 28.57) ตามลำดับ
ช่วงเวลาที่จัดคือ เปิดภาคเรียนที่ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 57.14) รองลงมาคือ ปิดภาคเรียนที่ 2
และเปิดภาคเรียนทั้ง 2 ภาค (ร้อยละ 28.57) ส่วนเปิดภาคเรียนที่ 1 และปิดภาคเรียนที่ 1 เป็น
ช่วงเวลาที่จัดน้อยที่สุด (ร้อยละ 14.29)

ตารางที่ 9

แสดงจำนวนรูปแบบที่จัด, สถานที่จัดและการติดตามประเมินผลในการจัดงานบริการ
ทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
รูปแบบที่จัด		
การฝึกอบรม การสาธิต	7	100.00
การจัดนิทรรศการทางวิชาการ	6	85.71
การให้คำแนะนำ การตอบปัญหา	6	85.71
การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้	5	71.43
การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน	5	71.43
การอภิปราย การประชุมสัมมนา	4	57.14
การสนทนากลุ่มสนใจเฉพาะเรื่อง	3	42.86
การบรรยาย การปาฐกถา	3	42.86
การทัศนศึกษา	1	14.29
สถานที่จัด		
ใช้สถานที่ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ	7	100.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	จำนวนสถาบัน ที่จัด (N = 7)	ร้อยละ (%)
ใช้สถานที่ของคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตร ศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดเตรียมขึ้น	5	71.43
ใช้สถานที่ทางสถาบัน/สถานศึกษาจัดให้	4	57.14
ใช้โรงแรม	1	14.29
การติดตามประเมินผล		
ประเมินเมื่อสิ้นสุดการจัดทันที	5	71.43
ติดตามตามความสะดวกของผู้จัด	1	14.29
ไม่ได้ประเมินเพราะไม่ได้จัดทำแบบประเมิน	1	14.29

จากตารางที่ 9 แสดงจำนวนรูปแบบที่จัด, สถานที่จัดและการติดตามประเมินผลในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา พบว่า รูปแบบที่ใช้จัดมากที่สุดคือ การฝึกอบรม การสาธิต (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ การจัดนิทรรศการทางวิชาการและการให้คำแนะนำ การตอบคำถาม (ร้อยละ 85.71) การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชนและการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ (ร้อยละ 71.43) ส่วนที่เหลือคือ การอภิปราย การประชุมสัมมนา (ร้อยละ 57.14) รองลงมาคือ การบรรยาย การปาฐกถาและการสอนกลุ่มสนใจเฉพาะเรื่อง (ร้อยละ 42.86) และการทัศนศึกษา เป็นรูปแบบที่จัดน้อยที่สุด (ร้อยละ 14.29)

สถานที่จัด ใช้สถานที่ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ ในการจัดมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ ใช้สถานที่ของคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ใช้สถานที่ทางสถาบัน/สถานศึกษาจัดให้ และใช้โรงแรม (ร้อยละ 71.43, 57.14 และ 14.29) ตามลำดับ

การติดตามประเมินผล พบว่า ประเมินเมื่อสิ้นสุดการจัดทันทีมากที่สุด (ร้อยละ 71.43) รองลงมาคือ ติดตามตามความสะดวกของผู้จัด และไม่ได้ประเมินเพราะไม่ได้จัดทำแบบประเมิน (ร้อยละ 14.29)

ตารางที่ 10

แสดงระดับปัญหา/อุปสรรคในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ปัญหา/อุปสรรค			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับปัญหา/ อุปสรรค
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. งบประมาณไม่เพียงพอ	67.39	26.09	6.52	2.60	0.61	มาก
2. บุคลากรไม่เพียงพอ	58.70	32.60	8.70	2.50	0.65	มาก
3. มีงานด้านการสอนในชั้น เรียนมากเกินไป	53.09	38.04	10.87	2.40	0.68	ปานกลาง
4. ระเบียบการเงินไม่เอื้อ อำนวยความสะดวกปฏิบัติงาน	50.00	40.22	9.78	2.40	0.66	ปานกลาง
5. วัสดุ/อุปกรณ์ไม่เพียงพอ	46.74	43.48	9.78	2.37	0.65	ปานกลาง
6. ขาดนโยบายที่ชัดเจน	43.78	42.39	14.13	2.29	0.70	ปานกลาง
7. ขาดการติดต่อประสาน งานกับชุมชน	38.04	50.00	11.96	2.26	0.66	ปานกลาง
8. เวลาในการปฏิบัติงาน บริการทางวิชาการแก่ ชุมชนมีจำกัด	36.96	51.08	11.96	2.25	0.65	ปานกลาง
9. การสนับสนุนด้านวิชาการ ไม่เพียงพอ	32.61	50.00	17.39	2.15	0.69	ปานกลาง
10. ค่าตอบแทนในการปฏิบัติ งานไม่เพียงพอ	33.70	45.65	20.65	2.13	0.73	ปานกลาง
11. ความไม่สะดวกในการ เดินทาง	29.35	53.26	17.39	2.12	0.67	ปานกลาง
12. ไม่กำหนดหน่วยงานที่จะ ประเมินผลการจัด	33.69	43.48	22.83	2.10	0.74	ปานกลาง
13. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ	28.26	52.17	19.57	2.08	0.69	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ปัญหา/อุปสรรค			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับปัญหา/ อุปสรรค
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	14. ขาดความร่วมมือจาก ผู้ร่วมงาน	29.35	46.74	23.91	2.05	0.73
15. ไม่มีแบบประเมินผลที่แน่ นอน	32.61	39.13	28.26	2.04	0.78	ปานกลาง
16. ผู้รับบริการขาดความ สนใจ	22.83	56.52	20.65	2.02	0.66	ปานกลาง
17. ผู้ปฏิบัติขาดอุดมการณ์ใน การจัด	27.17	46.74	26.09	2.01	0.73	ปานกลาง
18. เวลาในการจัดไม่ เหมาะสม	20.65	58.70	20.65	2.00	0.64	ปานกลาง
19. สถานที่จัดไม่เพียงพอและ เหมาะสม	21.74	56.52	21.74	2.00	0.66	ปานกลาง
20. ขาดกลไกเทคนิควิธีใน การดำเนินงาน	21.74	56.52	21.74	2.00	0.66	ปานกลาง
21. บุคลากรขาดความรู้ความ สามารถในการจัด	16.31	59.78	23.91	1.92	0.63	ปานกลาง
22. ผู้รับบริการมีการศึกษาต่ำ สื่อสารเข้าใจยาก	18.48	54.35	27.17	1.91	0.67	ปานกลาง
23. หลักสูตร/วิชาที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชน	17.39	52.17	30.44	1.87	0.68	ปานกลาง
24. ไม่มีเวลาที่ให้กับครอบครัว	18.48	46.74	34.78	1.83	0.71	ปานกลาง
25. เปลี่ยนผู้บังคับบัญชา บ่อยครั้ง	6.52	47.83	45.65	1.60	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 แสดงระดับปัญหา/อุปสรรคในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหา/อุปสรรคในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ที่อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 รายการ คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.60) และ 2) บุคลากรไม่เพียงพอ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50) ส่วนปัญหา/อุปสรรค อีก 23 รายการ อยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 11

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความมุ่งหมายและการวางแผนและด้านงบประมาณ

รายการ	ค่าร้อยละของระดับความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนนเฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการพัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	ด้านความมุ่งหมายและการวางแผน					
1. สถาบัน/คณะ/ภาควิชา มีนโยบายการจัดบริการทางวิชาการที่ชัดเจน	51.09	43.48	5.43	2.45	0.60	ปานกลาง
2. สถาบัน/คณะ/ภาควิชา มีแผนงานและเป้าหมายชัดเจนด้านงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน	46.74	48.91	4.35	2.42	0.57	ปานกลาง
3. การเพิ่มพูนประสบการณ์ในการวางแผนของอาจารย์/เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	48.91	43.48	7.61	2.41	0.63	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	ค่าร้อยละของระดับความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนนเฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการพัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ด้านงบประมาณ						
1. ความเพียงพอของงบประมาณ	63.04	26.09	10.87	2.52	0.68	มาก
2. การบริหารการใช้จ่ายเงิน	54.35	35.87	9.78	2.44	0.66	ปานกลาง
3. ระเบียบการเบิกจ่ายการเงิน	53.26	34.78	11.96	2.41	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความมุ่งหมายและการวางแผนและด้านงบประมาณ พบว่า ด้านความมุ่งหมายและการวางแผน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ด้านงบประมาณ มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ ความเพียงพอของงบประมาณ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.52) ส่วนความต้องการพัฒนางานอีก 2 รายการ มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 12

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลากร

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย	N = 92		
1. ปริมาณของบุคลากร	61.96	27.17	10.87	2.51	0.68	มาก
2. การพัฒนาความเป็นผู้นำ ของอาจารย์	56.52	36.96	6.52	2.50	0.62	มาก
3. การพัฒนาที่มงานให้แข็ง แกร่ง	57.60	33.70	8.70	2.48	0.65	ปานกลาง
4. การให้การสนับสนุนจากผู้ บังคับบัญชา	55.43	36.96	7.61	2.47	0.63	ปานกลาง
5. การสร้างคุณธรรมด้าน ความเสียสละ ความซื่อ นمانة และการยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น	54.34	36.96	8.70	2.45	0.65	ปานกลาง
6. การสร้างความรับผิดชอบ และความมั่นใจในตนเอง ของผู้จัด	47.83	46.74	5.43	2.42	0.59	ปานกลาง
7. ขวัญและกำลังใจของผู้จัด	48.91	44.57	6.52	2.42	0.61	ปานกลาง
8. การฝึกอบรม/รูปแบบและ วิธีการจัดบริการทางวิชา การ	43.48	51.09	5.43	2.38	0.59	ปานกลาง
9. ความสนใจของผู้จัด/ ผู้บริการ	42.39	48.91	8.70	2.33	0.63	ปานกลาง
10. โอกาสเข้ารับการฝึกอบรม /ศึกษาต่อของอาจารย์	41.30	50.00	8.70	2.32	0.63	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
11. การระดมกำลังวิทยากร จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งใน ท้องถิ่น และส่วนกลางมา ช่วยในการจัด	42.39	46.74	10.87	2.31	0.66	ปานกลาง
12. เทคนิคการสอน/ฝึกอบรม	36.96	56.52	6.52	2.30	0.58	ปานกลาง
13. ความรู้ความสามารถของ ผู้จัดและการแก้ปัญหา	36.96	56.52	6.52	2.30	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านบุคลากร พบว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) ปริมาณของบุคลากร และ 2) การพัฒนาความเป็นผู้นำของอาจารย์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 และ 2.50) ตามลำดับ ส่วนความต้องการพัฒนางานอีก 11 รายการ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 13

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดหลักสูตร
และด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ด้านการจัดหลักสูตร						
1. จัดความพร้อมของเอกสาร สิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่	44.57	48.91	6.52	2.38	0.60	ปานกลาง
2. จัดทำหลักสูตรตรงกับ ความต้องการของท้องถิ่น/ ชุมชน	46.74	42.39	10.87	2.35	0.67	ปานกลาง
3. หลักสูตรควรมีความสมดุล ของเนื้อหาวิชา ด้านทฤษฎี ปฏิบัติและเจตคติ	38.04	55.44	6.52	2.31	0.59	ปานกลาง
4. มีการประเมินและพัฒนา หลักสูตรทุกๆ 2 ปี	42.39	42.39	15.22	2.27	0.71	ปานกลาง
ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน						
1. การดำเนินการต้องคำนึง ถึงอาชีพของชุมชน	59.78	33.70	6.52	2.53	0.61	มาก
2. การสร้างหลักสูตรและ ดำเนินการให้สอดคล้อง กับสิ่งแวดล้อม	53.26	40.22	6.52	2.46	0.61	ปานกลาง
3. การดำเนินการคำนึงถึง ความต้องการของชุมชน	52.17	40.22	7.61	2.44	0.63	ปานกลาง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4. การดำเนินการคำนึงถึง ศิลปะและวัฒนธรรมของ ชุมชน	42.39	50.00	7.61	2.34	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการจัดหลักสูตรและด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ การดำเนินการคำนึงถึงอาชีพของชุมชน ส่วนความต้องการพัฒนางานอีก 3 รายการ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 14

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการและเทคโนโลยี

รายการ	ค่าร้อยละของระดับความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนนเฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการพัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. การสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ เพื่อนำมาใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน	68.48	28.26	3.26	2.65	0.54	มาก
2. การทัศนศึกษาดูงานภายในประเทศที่มีการพัฒนาทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน	58.70	35.87	5.43	2.53	0.60	มาก
3. การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวความคิดใหม่ๆ	57.61	38.04	4.35	2.53	0.58	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิชาการและเทคโนโลยี พบว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมากทุกรายการ ดังนี้ 1) การสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ เพื่อนำมาใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน 2) การทัศนศึกษาดูงานภายในประเทศที่มีการพัฒนาทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน และ 3) การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวความคิดใหม่ๆ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.65, 2.53 และ 2.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 15

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวัสดุ/อุปกรณ์

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. ความพร้อมด้านวัสดุ/ อุปกรณ์	55.43	36.96	7.61	2.47	0.63	ปานกลาง
2. ระเบียบการเบิกจ่ายวัสดุ/ อุปกรณ์ สำหรับงานบริการ ทางวิชาการแก่ชุมชน	47.83	45.65	6.52	2.41	0.61	ปานกลาง
3. ความเหมาะสมของที่พัก สำหรับผู้เข้ารับบริการ	42.39	53.26	4.35	2.38	0.57	ปานกลาง
4. การเดินทางไป - กลับ ควร ได้รับการพิจารณาให้ สะดวกรวดเร็ว	43.48	47.82	8.70	2.34	0.63	ปานกลาง
5. ความเหมาะสมของสถานที่ แสง สี กลิ่น เสียง และ บริเวณ	39.13	52.17	8.70	2.30	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ
ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวัสดุ/
อุปกรณ์ พบว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกๆ รายการ ดังนี้ 1) ความ
พร้อมด้านวัสดุ/อุปกรณ์ 2) ระเบียบการเบิกจ่ายวัสดุ/อุปกรณ์ สำหรับงานบริการทางวิชาการแก่
ชุมชน 3) ความเหมาะสมของที่พักสำหรับผู้เข้ารับบริการ 4) กวรถิเดินทางไป - กลับ ควรได้รับการ
พิจารณาให้สะดวกรวดเร็ว และ 5) ความเหมาะสมของสถานที่ แสง สี กลิ่น เสียง และบริเวณ
(ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.47, 2.41, 2.38, 2.34 และ 2.30) ตามลำดับ

ตารางที่ 16

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของ
สถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิธีการดำเนินงาน

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. มีศูนย์กลางประสานงาน กับท้องถิ่น/ชุมชน	52.17	35.87	11.96	2.40	0.69	ปานกลาง
2. มีการสำรวจความต้องการ ของผู้เข้ารับบริการที่ชัดเจน และถูกต้อง	48.91	40.22	10.87	2.38	0.67	ปานกลาง
3. จัดตามความเหมาะสมของ พื้นฐานความรู้/ความ สามารถของผู้รับบริการ	44.57	48.91	6.52	2.38	0.60	ปานกลาง
4. การติดตามความสนใจของ ผู้รับบริการ	45.65	46.74	7.61	2.38	0.69	ปานกลาง
5. ดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่/ ตัวแทนของชุมชน/ ท้องถิ่น	46.74	42.39	10.87	2.35	0.67	ปานกลาง
6. มีรูปแบบและลักษณะวิธี การจัดที่เหมาะสม	41.30	53.26	5.44	2.35	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ
ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิธีการ
ดำเนินงาน พบว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

ตารางที่ 17

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านประสานความร่วมมือ

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 92	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. การให้ความร่วมมือ ระหว่างผู้จัดกับผู้รับบริการ	44.56	51.09	4.35	2.40	0.57	ปานกลาง
2. คุณภาพของทีมงาน	44.57	46.74	8.69	2.35	0.63	ปานกลาง
3. จำนวนของผู้ประสานความ ร่วมมือ	42.39	50.00	7.61	2.34	0.61	ปานกลาง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัด กับผู้รับบริการ	42.39	48.91	8.70	2.33	0.63	ปานกลาง
5. ทักษะในการประสานงาน	38.04	55.44	6.52	2.31	0.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการ
ด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้าน
ประสานความร่วมมือ พบว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

ตารางที่ 18

แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านระยะเวลาดำเนินงาน
และด้านการติดตามประเมินผล

รายการ	ค่าร้อยละของระดับ ความต้องการพัฒนางาน			ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ พัฒนางาน
	มาก	ปานกลาง	น้อย	N = 92		
ด้านระยะเวลาดำเนินงาน						
1. การจัดเวลาและหน้าที่ พิเศษที่นอกเหนือจากงาน สอนให้แก่อาจารย์จน สามารถดำเนินงานบริการ ทางวิชาการได้อย่างมีประ สิทธิภาพและต่อเนื่อง	51.09	42.39	6.52	2.44	0.61	ปานกลาง
2. การเลือกเวลาการจัด บริการให้เหมาะสมกับ สภาพของชุมชนและท้องถิ่น	46.74	43.48	9.78	2.37	0.65	ปานกลาง
3. การเลือกเวลาที่จัดให้ เหมาะสมกับผู้ให้บริการ	41.30	47.83	10.87	2.30	0.65	ปานกลาง
ด้านการติดตามประเมินผล						
1. ความรู้ความเข้าใจในการ ติดตามประเมินผล	40.22	51.08	8.70	2.31	0.62	ปานกลาง
2. แบบฟอร์มที่แน่นอนในการ จัดแต่ละครั้ง	32.61	56.52	10.87	2.21	0.62	ปานกลาง
3. ผู้ประสานงานในการติด ตามประเมินผล	31.52	58.70	9.78	2.21	0.60	ปานกลาง
4. หน่วยงานที่จะประเมินและ รายงานผล	29.35	57.61	13.04	2.16	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 แสดงระดับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านระยะเวลาดำเนินงานและด้านการติดตามประเมินผล พบว่า ด้านระยะเวลาดำเนินงาน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ และด้านการติดตามประเมินผล มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

ข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 19

แสดงข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	จำนวน (คน) N= 92	ร้อยละ (%)
1. ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับอาจารย์ผู้จัดให้สูงขึ้น	50	54.35
2. ควรให้อาจารย์เกษตรแบ่งหน้าที่ด้านงานสอนและด้านงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างชัดเจน	31	33.70
3. ควรนำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน	20	21.74
4. ผู้จัดควรทราบถึงสภาพและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชนโดยพื้นฐานก่อนดำเนินงาน	12	13.04

จากตารางที่ 19 แสดงข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับอาจารย์ผู้จัดให้สูงขึ้น 2) ควรให้อาจารย์เกษตรแบ่งหน้าที่ด้านงานสอนและด้านงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างชัดเจน 3) ควรนำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน และ 4) ผู้จัดควรทราบถึงสภาพและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชนโดยพื้นฐานก่อนดำเนินงาน (ร้อยละ 54.35, 33.70, 21.74 และ 13.04) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ ขอบเขต การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อศึกษาลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 4) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

โดยศึกษาจากตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ที่สังกัดภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ ภาควิชาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรม การเกษตร คณะเกษตรและอุตสาหกรรม ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาเฉพาะสภาพพื้นฐานทั่วไปตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ลักษณะการจัดงานบริการทาง

วิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ความต้องการพัฒนางานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนสถาบันราชภัฏเป็นผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย หัวหน้าภาควิชา และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ที่สังกัดภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือคณะเกษตรและอุตสาหกรรม ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 16 แห่ง โดยแบ่งเป็นตัวแทนสถาบัน จำนวน 16 คน และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน 76 คน รวมจำนวนประชากร 92 คน

2. ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ไปยังอธิการบดีสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์ตัวแทนสถาบันราชภัฏผู้ให้ข้อมูล 16 สถาบัน ได้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 16 ชุด และสอบถามกับตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน จำนวน 92 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ แปลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for Windows release 6.13) โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์เปรียบเทียบมาตราส่วนประมาณค่าดังนี้

2.50 - 3.00 หมายถึง ปัญหา/อุปสรรคหรือความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก

1.50 - 2.49 หมายถึง ปัญหา/อุปสรรคหรือความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.49 หมายถึง ปัญหา/อุปสรรคหรือความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนอยู่ในระดับน้อย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปในเรื่องต่างๆ ได้ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากกว่าครึ่งเป็นชาย (ร้อยละ 66.33) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยของทั้งหมด 41.10 ปี และสมรสแล้ว (ร้อยละ 67.39) มีวุฒิปริญญาตรีปริญญาโทมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 68.48) จบสาขาวิชาเอกที่ศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 26.09) เกินกว่าครึ่งไม่ระบุวิชาโท (ร้อยละ 57.61) โดยมีวิชาที่ศึกษามากเป็นวิชาโทมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 26.09) มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 11 ปี (ร้อยละ 34.78) โดยมีประสบการณ์การสอน เฉลี่ย 15.43 ปี ในปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 (ร้อยละ 36.96) รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ร้อยละ 34.78) ส่วนหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอนปรากฏว่ามีมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 61.96) โดยมีหน้าที่งานบริหาร ได้แก่ คณบดี รองคณบดี และหัวหน้าภาค งานวิชาการ ได้แก่ วิจัยกับเอกชนและที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ งานธุรการ ได้แก่ เลขานุการคณะ ธุรการ และพัสดุ และงานฟาร์ม ได้แก่ ควบคุมฟาร์ม

2. ลักษณะการจัดงานบริการทางด้านวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา

ตัวแทนสถาบันราชภัฏมากกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ได้จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน (ร้อยละ 56.25) ส่วนสถาบันที่จัด (ร้อยละ 43.75) จัดโดยมีหัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์ เป็นผู้ริเริ่มในการจัดมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) ส่วนวัตถุประสงค์ในการจัด คือ จัดโดยยึดหลักของสถาบันราชภัฏที่ว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) โดยมีแหล่งที่มาของเงินงบประมาณในการจัดได้จากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้จากการลงทะเบียนหรือเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา

มากที่สุด (ร้อยละ 71.43) หน่วยงานอื่นๆ ในสถาบัน/สถานศึกษาที่ตัวแทนสถาบันราชภัฏปฏิบัติงานอยู่ เป็นหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ หน่วยงานราชการอื่นๆ (ร้อยละ 71.43) ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์โดยส่งหนังสือเวียนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประสานงานกับเกษตรอำเภอ/เกษตรตำบลมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ จัดประชุมผู้นำท้องถิ่นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้ (ร้อยละ 71.43) โดยมีครู - อาจารย์ (ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา) และเกษตรกรในจังหวัดใกล้เคียงที่สถาบันราชภัฏตั้งอยู่ เป็นผู้เข้ารับบริการสูงสุด (ร้อยละ 85.71)

จำนวนสาขางานที่ให้บริการ พบว่า เทคนิควิธีการสอนวิชาเกษตรเป็นสาขางานที่ให้บริการมากที่สุด (ร้อยละ 57.14) รองลงมาคือ การเกษตรแบบผสมผสาน (ร้อยละ 42.86) ส่วนการจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ จัดโดยคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดทำขึ้นเอง (ร้อยละ 100.00) ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาที่จัด 3 วัน (ร้อยละ 71.43) และช่วงเวลาที่จัดคือ เปิดภาคเรียนที่ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 57.14) รูปแบบที่ใช้จัดคือ การฝึกอบรม การสาธิต (ร้อยละ 100.00) รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการและการให้คำแนะนำ การตอบคำถาม (ร้อยละ 85.71) การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชนและการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ (ร้อยละ 71.43) โดยใช้สถานที่ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ ในการจัด (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ ใช้สถานที่ของคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดเตรียมขึ้น และใช้สถานที่ทางสถาบัน/สถานศึกษาจัดให้ (ร้อยละ 71.43 และ 57.14) ตามลำดับ ส่วนการติดตามประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่ได้ประเมินเมื่อการจัดสิ้นสุดทันที (ร้อยละ 71.43) และไม่ได้ประเมินเพราะไม่ได้จัดทำแบบประเมิน (ร้อยละ 14.29)

ในประเด็นของปัญหา/อุปสรรค ตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ระบุว่า พบปัญหา/อุปสรรคในการจัดอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอ และ 2) บุคลากรไม่เพียงพอ ส่วนปัญหา/อุปสรรคด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

3. ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ด้านความมุ่งหมายและการวางแผนระบุว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่

ในระดับปานกลางทุกรายการ, ด้านงบประมาณ มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ ความเพียงพอของงบประมาณที่เหลืออีก 2 รายการอยู่ในระดับปานกลาง, ด้านบุคลากร มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) ปริมาณของบุคลากร และ 2) การพัฒนาความเป็นผู้นำของอาจารย์ ส่วนความต้องการพัฒนางานอีก 11 รายการ อยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ, ด้านการจัดหลักสูตร มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ

ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ การดำเนินการคำนึงถึงอาชีพของชุมชน ส่วนความต้องการพัฒนางานอีก 3 รายการ อยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ, ด้านวิชาการและเทคโนโลยี มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ 1) การสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ เพื่อนำมาใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน 2) การทัศนศึกษาดูงานภายในประเทศที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน และ 3) การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวทางความคิดใหม่ๆ ส่วนด้านวัสดุ/อุปกรณ์, ด้านวิธีการดำเนินงาน, ด้านประสานความร่วมมือ, ด้านระยะเวลาดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ในแต่ละด้าน

4. ข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ได้ระบุข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่า 1) ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับอาจารย์ผู้จัดให้สูงขึ้น 2) ควรให้อาจารย์เกษตรแบ่งหน้าที่ด้านงานสอนและด้านงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างชัดเจน 3) ควรนำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน และ 4) ผู้จัดควรทราบถึงสภาพและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชนโดยพื้นฐานก่อนดำเนินงาน (ร้อยละ 54.35, 33.70, 21.74 และ 13.04) ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพิจารณา วิเคราะห์ ได้พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ และมีความสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการศึกษาพบว่า ตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นชาย (ร้อยละ 66.33) มีอายุระหว่าง 41-50 ปีมากที่สุด โดยมีอายุเฉลี่ย 41.10 ปี และสมรสแล้ว (ร้อยละ 67.39) มีวุฒิ/ระดับการศึกษาปริญญาโทมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 68.48) ส่วนมากจบสาขาวิชาเอกพืชศาสตร์ (ร้อยละ 26.09) เกินกว่าครึ่งไม่ระบุวิชาโท (ร้อยละ 57.61) โดยมีวิชาพืชศาสตร์เป็นวิชาโทมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 26.09) และมีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 11 ปี (ร้อยละ 34.78) แต่ว่าในภาพรวมมีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 15.43 ปี หากพิจารณาถึงตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเครื่องแสดงถึงการศึกษา ค้นคว้าหรือพัฒนาด้านวิชาการของอาจารย์เกษตร ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 36.96) รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ร้อยละ 34.78) หรือประมาณ 1 ใน 4 ส่วนของทั้งหมดเท่านั้น เพราะฉะนั้นทางสถาบันราชภัฏควรส่งเสริมให้อาจารย์ได้พัฒนาทางด้านวิชาการเพิ่มขึ้น เพื่อให้อาจารย์มีศักยภาพเพิ่มขึ้นในด้านการสอน ตลอดจนดำเนินงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เป็นที่น่าสังเกตว่า หน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอนมีมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 61.96) โดยมีหน้าที่งานบริหาร ได้แก่ คณบดี รองคณบดี และหัวหน้าภาค งานวิชาการ ได้แก่ วิจัยกับเอกชนและที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ งานธุรการ ได้แก่ เลขานุการคณะ ธุรการ และพัสดุ และงานฟาร์ม ได้แก่ ควบคุมฟาร์ม

เมื่อพิจารณาถึงสภาพพื้นฐานทั่วไป แสดงว่า ตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอายุอยู่ในช่วงวัยกำลังทำงาน มากด้วยประสบการณ์เพราะทำการสอนวิชาเกษตรมานาน และมีครอบครัวแล้ว เพราะฉะนั้น เวลาส่วน

หนึ่งจะต้องให้กับครอบครัว และยังมีหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอนอีก ในภาพรวมแสดงว่ามีศักยภาพเพียงพอในการการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน แต่ต้องเสียสละและมีการแบ่งเวลาอย่างชัดเจน จึงจะสามารถจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนได้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการจัดงานบริการทางด้านวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

จากการวิจัยพบว่า ตัวแทนสถาบันราชภัฏมากกว่าครึ่งระบุว่า ไม่ได้จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน (ร้อยละ 56.25) สอดคล้องกับ กนก ไบบัว (2524 : 47) ศึกษาพบว่า การให้บริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำอยู่น้อยมากแต่ประชาชนยังมีความต้องการมาก และสมชาย วงษ์เกษม (25190 : 102) ศึกษาพบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือสอนโดยไม่ได้บริการสังคมในวิชาที่ตนสอน ในทำนองเดียวกัน สวัสดิ์ สุคนธ์ (2523 : 70) ศึกษาพบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ปฏิบัติในเรื่องการให้บริการแก่ชุมชนน้อยมาก และจากการศึกษาของพัชรินทร์ ลากานันท์ (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกือบทั้งหมดเห็นว่า การสอนมีหน้าที่สำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ งานวิจัย การเป็นที่ปรึกษาในสิต และการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนตามลำดับ

หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 (สถาบันราชภัฏพระนคร, 2538 : 50) ได้ระบุในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 7 ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู จะเห็นได้ว่า งานบริการทางวิชาการแก่สังคมหรืองานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนยังคงเป็นหน้าที่อีกหน้าที่หนึ่งที่สถาบันราชภัฏต่างๆจะต้องจัดเพื่อสนองความต้องการของชุมชน

ส่วนสถาบันราชภัฏที่จัด (ร้อยละ 43.75) จัดโดยมีหัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์เป็นผู้ริเริ่มในการจัดมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัด คือ จัดโดยยึดหลักของสถาบันราชภัฏที่ว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) โดยมีแหล่งที่มาของเงินงบประมาณในการจัดได้จากเงินงบประมาณ

แผ่นดิน และเงินรายได้จากการลงทะเบียนหรือเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 71.43) หน่วยงานอื่นๆ ในสถาบัน/สถานศึกษาที่ตัวแทนสถาบันราชภัฏปฏิบัติงานอยู่ เป็นหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดมากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ หน่วยงานราชการอื่นๆ แสดงว่า ทั้งหน่วยงานอื่นๆ ในสถาบันราชภัฏและหน่วยงานราชการอื่นๆ ให้ความสำคัญกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนเช่นกัน

ส่วนวิธีการประชาสัมพันธ์โดยส่งหนังสือเวียนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประสานงานกับเกษตรอำเภอ/เกษตรตำบลมากที่สุด (ร้อยละ 85.70) รองลงมาคือ จัดประชุมผู้นำท้องถิ่นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้ (ร้อยละ 71.40) สอดคล้องกับ พนิต เข้มทอง และคณะ (2535 : 42) ศึกษาพบว่า วิทยาลัยเกษตรและวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดประชุมผู้นำท้องถิ่นเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความสนิทสนมและใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โดยมีครู - อาจารย์ (ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา) และเกษตรกรในจังหวัดใกล้เคียงที่สถาบันราชภัฏตั้งอยู่ เป็นผู้เข้ารับบริการสูงสุด (ร้อยละ 85.71) แสดงว่า ครู - อาจารย์ (ในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา) มีความต้องการที่จะพัฒนาทางด้านวิชาการให้สูงขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาการสอนวิชาเกษตร ส่วนเกษตรกรในจังหวัดใกล้เคียงที่สถาบันราชภัฏตั้งอยู่ เป็นผู้เข้ารับบริการสูงสุด (ร้อยละ 85.71) เช่นกัน สอดคล้องกับ พนิต เข้มทอง และคณะ (2535 : 77) พบว่า ผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมส่วนมากเป็นเกษตรกร ด้วยตัวเกษตรกรเองมีความต้องการพัฒนาปรับปรุงอาชีพของตนเองให้ดีขึ้น

จำนวนสาขางานที่ให้บริการ พบว่า เทคนิควิธีการสอนวิชาเกษตรเป็นสาขางานที่ให้บริการมากที่สุด (ร้อยละ 57.14) รองลงมาคือ การเกษตรแบบผสมผสาน (ร้อยละ 42.86) ส่วนการจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ จัดโดยคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดทำขึ้นเอง (ร้อยละ 100.00) สอดคล้องกับ พนิต เข้มทอง และคณะ (2535 : 54) ศึกษาพบว่า ในการดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรนั้น แต่ละสถาบันมีรูปแบบของการกำหนดเนื้อหาวิชาในการฝึกอบรมที่ไม่แตกต่างกัน คือ ผู้สอนเป็นผู้กำหนดเอง คณะวิชาเป็นผู้กำหนด และสถาบันเป็นผู้กำหนด ซึ่งในเรื่องนี้ นพคุณ ศิริวรรณ (2538 : 86) ได้กล่าวว่า การสร้างหลักสูตรการศึกษาเกษตรต้องเริ่มจากความต้องการของท้องถิ่นหรือชุมชนส่วนรวม ซึ่งเป็นความต้องการส่วนรวมว่าต้องการให้ผลิตบุคลากรในด้านใด ถ้าหากหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ จัดได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน จะทำให้การจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนเกิดประโยชน์มากที่สุด

ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาที่จัด 3 วัน และ 2 วัน (ร้อยละ 71.43 และ 57.14) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าระยะเวลาที่จัดจะนิยมจัดในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อความสะดวกของผู้จัดและผู้รับบริการ และเวลาที่จัดคือ เปิดภาคเรียนที่ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 57.14) ส่วนรูปแบบที่ใช้จัดมากที่สุดคือ การฝึกอบรม การสาธิต (ร้อยละ 100.00) รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการและการให้คำแนะนำ/ตอบคำถาม (ร้อยละ 85.71) การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชนและการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ (ร้อยละ 71.43) ซึ่ง ไพฑูรย์ พงศะบุตร (2517 : 87), กนก ไบบัว (2524 : 9), กองแผนงานทบวงมหาวิทยาลัย (2518 : 38), พร สุวรรณวาทกสิกิจ และ สุรพล จันทราบัตย์ (2522 : 189 - 190), วิจิตร อวระกุล (2517 : 75 - 77), วิสัน จุมปาแผด (2519 : 28 - 31), แก้ว ศรีบุศยกุล (2535 : บทคัดย่อ), ศิริชัย อิศสระโชติ (2527 : บทคัดย่อ), พนิต เข้มทอง และคณะ (2535 : 45) และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2522 : 10) ได้ศึกษาและกล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การที่จะให้งานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการมากที่สุด สถาบันการศึกษาควรจัดให้มีการบริการหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้รับบริการมีโอกาสสามารถรับบริการทางวิชาการได้อย่างเต็มที่ โดยใช้สถานที่ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ ในการจัด (ร้อยละ 100.00) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ในชุมชนเป็นสถานที่ที่ผู้รับบริการสะดวกที่สุด ในการเดินทางมารับบริการของผู้รับบริการ ส่วนการติดตามประเมินผล พบว่า ได้ประเมินเมื่อการจัดสิ้นสุดทันทีมากที่สุด (ร้อยละ 71.43) สอดคล้องกับ พนิต เข้มทอง และคณะ (2535 : 54) ศึกษาพบว่า การติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ทุกสถานศึกษาจะประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมเมื่อจบแต่ละรุ่น

เมื่อพิจารณาในประเด็นของปัญหา/อุปสรรคตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนระบุว่า พบปัญหา/อุปสรรคในการจัดอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอ และ 2) บุคลากรไม่เพียงพอ ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ดังนี้ 1) ภารกิจด้านงานสอนในชั้นเรียนมากเกินไป 2) ระเบียบการเงินไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน 3) วัสดุ/อุปกรณ์ไม่เพียงพอ 4) ขาดนโยบายที่ชัดเจน 5) ขาดการติดต่อประสานงานกับชุมชน 6) เวลาในการปฏิบัติงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนมีจำกัด 7) การสนับสนุนด้านวิชาการไม่เพียงพอ 8) ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ 9) ความไม่สะดวกในการเดินทาง 10) ไม่กำหนดหน่วยงานที่จะประเมินผลการจัด 11) ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ 12) ขาดความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน 13) ไม่มีแบบประเมินผลที่แน่นอน 14) ผู้รับบริการขาดความสนใจ 15) ผู้ปฏิบัติขาดอุดมการณ์ในการจัด 16) เวลาในการจัดไม่เหมาะสม 17) สถานที่ในการจัดไม่เพียงพอและเหมาะสม 18) ขาดกลไกเทคนิควิธีในการดำเนินงาน 19)

บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการจัด 20) ผู้รับบริการมีการศึกษาต่ำสื่อสารเข้าใจยาก 21) หลักสูตร/วิชาที่จัดไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 22) ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว 23) เปลี่ยนผู้บังคับบัญชาบ่อยครั้ง

ในเรื่องนี้ ภิญญา สาร (2519 : 413) ได้ให้ความคิดเห็นว่า โครงการที่เอื้ออำนวยความสะดวกสบายจะช่วยให้การปฏิบัติตามหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น แต่ในหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะในวงการศึกษา มักจัดได้ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากขาดงบประมาณ สอดคล้องกับการศึกษาของ กนก ไบบัว (2524 : 48 - 49) พบว่า การจัดงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนมีปัญหาเนื่องจากขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ และ ศิริชัย อิศสระโชติ (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า งบประมาณเป็นปัญหาอุปสรรคอันดับ 1 ในการจัดให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยครูภาคใต้ ในทำนองเดียวกัน พนิต เข็มทอง และคณะ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาของโครงการฝึกอบรมระยะสั้นของทุกสถาบัน/สถานศึกษา คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งจากการศึกษาของ พัทธรินทร์ ลาภานันท์ (2527 : บทคัดย่อ) และ วิศนี ศิลตระกูล (2521 : 140) พบว่า การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนมีปัญหาเรื่องเวลา, อาจารย์มีงานรับผิดชอบมากเกินไป, ขาดความรู้และทักษะในการให้บริการชุมชน, ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และไม่มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่แน่นอน

ถ้าหากผู้รับผิดชอบในส่วนต่างๆ ทุกระดับสามารถช่วยกันแก้ไขปัญหา/อุปสรรคที่พบในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ผู้จัดก็สามารถที่จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนได้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่ผู้รับบริการ คือประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์สูงสุด และสถาบันราชภัฏก็เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนระบุว่า ด้านงบประมาณ มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ ความเพียงพอของงบประมาณ ที่เหลืออีก 2 รายการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ตรงประเด็น เพราะปัญหา/อุปสรรคการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ เป็น 1 ใน 2 รายการที่พบมากที่สุด เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ผู้รับผิดชอบในระดับต่างๆ ควร

พิจารณาจัดงบประมาณด้านนี้อย่างพอเพียง เพื่อให้สามารถจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนได้

ด้านบุคลากร มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) ปริมาณของบุคลากร และ 2) การพัฒนาความเป็นผู้นำของอาจารย์ ส่วนความต้องการพัฒนางานที่เหลืออีก 11 รายการ อยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ หากพิจารณาในด้านปริมาณบุคลากรก็ตรงประเด็นเช่นกัน เพราะปัญหา/อุปสรรคการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ เป็น 1 ใน 2 รายการที่พบมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า เมื่องบประมาณไม่เพียงพอการจ้างและการจัดสรรบุคลากรเกี่ยวกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนก็น้อยลงด้วย แต่ในสภาวะปัจจุบัน ประเทศไทยตกในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทางออกที่ดี คือ การพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ ความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร มีอุดมการณ์ในการจัดงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หากบุคลากรที่มีอยู่เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพแล้ว จะมีส่วนให้การจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนประสบผลสำเร็จได้

ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ การดำเนินการต้องคำนึงถึงอาชีพของชุมชน ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ อาจเป็นเพราะว่าการประกอบอาชีพต่างๆ ในชุมชนจะต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพราะฉะนั้น ตัวผู้จัดเองจะต้องเป็นผู้คำนึงถึงอาชีพของชุมชน โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ศิลปะและวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ควรจะมีการสำรวจก่อนดำเนินการจัด เพื่อให้การจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและชุมชนอย่างแท้จริง

ด้านวิชาการและเทคโนโลยี มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ 1) การสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ เพื่อนำมาใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน 2) การทัศนศึกษาดูงานภายในประเทศที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน และ 3) การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวทางความคิดใหม่ๆ เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่า หากผู้บริหารให้การสนับสนุนในทุกรายการให้มากขึ้นเป็นพิเศษ แล้วก็สามารถที่จะนำความรู้ต่างๆ ที่ได้มาทั้งหมด นำมาประยุกต์ใช้กับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนได้อย่างเต็มที่

ด้านความมุ่งหมายและการวางแผน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ อาจเป็นเพราะว่า สถาบัน/คณะ/ภาควิชา ขาดนโยบายการจัดบริการทางวิชาการที่ชัดเจน, ขาดแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจน และโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ในการวางแผนของ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีน้อยเกินไป เพราะฉะนั้น ผู้เกี่ยวข้องในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ควรสนับสนุนรายการต่างๆ ในด้านนี้ให้มากขึ้น

ด้านการจัดหลักสูตร มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ อาจเป็นเพราะว่า ผู้จัดเป็นผู้จัดหลักสูตรเอง และจัดโดยไม่คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ขาดความสมดุลของเนื้อหา ทั้งด้านทฤษฎี ด้านปฏิบัติและเจตคติ รวมทั้งการจัดเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่อย่างพอเพียง หากการจัดหลักสูตร คำนึงถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ หลักสูตรนั้นก็จะเป็นหลักสูตรที่ดี ดังที่นพคุณ ศิริวรรณ (2538 : 86) ได้กล่าวว่า การสร้างหลักสูตรการศึกษาเกษตร ต้องเริ่มจากความต้องการของท้องถิ่นหรือชุมชนส่วนรวม ซึ่งเป็นความต้องการส่วนรวมว่า ต้องการให้ผลิตบุคลากรในด้านใด ถ้าหากหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการ จัดได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน จะทำให้การจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนเกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ เพราะฉะนั้น ผู้รับผิดชอบด้านวัสดุ/อุปกรณ์ในระดับต่างๆ ควรที่ต้องจัดวัสดุ/อุปกรณ์ให้มีความพร้อม, จัดระเบียบการเบิกจ่ายวัสดุ/อุปกรณ์ให้สะดวก, จัดให้การพิจารณาการเดินทางไป - กลับ ของผู้จัดได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น และจัดให้สถานที่จัดและที่พักของผู้เข้ารับบริการมีความเหมาะสมทั้งในด้านแสง สี กลิ่น เสียง และบริเวณ

ด้านวิธีการดำเนินงาน มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ เมื่อพิจารณาแต่ละรายการแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนในทุกระดับ จะต้องจัดโดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ให้มากขึ้น คือ จัดให้มีศูนย์กลางประสานงานกับท้องถิ่น/ชุมชน, มีการสำรวจความต้องการของผู้เข้ารับบริการที่ชัดเจนและถูกต้อง, จัดตามความเหมาะสมของพื้นฐานความรู้/ความสามารถของผู้รับบริการ, ดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่/ตัวแทนของชุมชน/ท้องถิ่น และมีรูปแบบและลักษณะวิธีการจัดที่เหมาะสม

ด้านประสานความร่วมมือ มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ หากพิจารณาในด้านนี้ จะเห็นได้ว่า ตัวแทนสถาบันราชภัฏและตัวอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน จำเป็นจะต้องพัฒนาในรายการต่างๆ ให้เพิ่มมากขึ้น ดังนี้ 1) การให้ความร่วมมือระหว่างผู้จัดกับผู้รับบริการ 2) คุณภาพของทีมงาน 3)

จำนวนผู้ประสานความร่วมมือ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดและผู้รับบริการ และ 5) ทักษะในการประสานงาน จึงสามารถช่วยในด้านประสานความร่วมมือการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนได้บรรลุวัตถุประสงค์

ด้านระยะเวลาดำเนินงาน พบว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการแล้ว ผู้บริหารในระดับสถาบัน/คณะ/ภาควิชาจะต้องจัดเวลาและหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากงานสอนให้แก่อาจารย์ จนสามารถดำเนินงานบริการทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ส่วนผู้จัดบริการจะต้องเลือกเวลาในการจัดบริการให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่นและเลือกเวลาให้เหมาะสมกับผู้รับบริการ

ส่วนด้านการติดตามประเมินผล พบว่า มีความต้องการพัฒนางานอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้จัดจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการติดตามประเมินผลเพิ่มขึ้น โดยอาจจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมด้านการประเมินผลโดยเฉพาะ มีแบบประเมินที่แน่นอนในการจัดแต่ละครั้ง, เพิ่มจำนวนผู้ประสานงานในการติดตามประเมินผลให้เพียงพอ และจัดให้มีหน่วยงานที่จะประเมินผลและรายงานผล

4. ข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ได้ระบุข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่า 1) ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับอาจารย์ผู้จัดให้สูงขึ้น 2) ควรให้อาจารย์เกษตรแบ่งหน้าที่ด้านงานสอนและด้านงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างชัดเจน (ร้อยละ 54.35 และ 33.70) ซึ่งตรงประเด็นกับจำนวนสถาบันราชภัฏที่ไม่จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.25) เนื่องจากปัญหา/อุปสรรคการจัดงานบริการทางด้านวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหา/อุปสรรคในการจัดอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอ และ 2) บุคลากรไม่เพียงพอ ซึ่งเสนอแนะ ดิเออร์ และคณะ (2525 : 23-25) ได้กล่าวว่าค่าตอบแทน เป็นสิ่งแรกที่คนหวังจะได้จากการทำงาน หากมีการเพิ่มงบประมาณ ค่าตอบแทนให้กับอาจารย์ผู้จัดให้สูงขึ้น อาจมีบุคลากรสนใจด้านนี้เพิ่มมากขึ้นด้วย

เพราะฉะนั้น จำนวนสถาบันราชภัฏที่จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ น่าจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน 3) ควรนำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน (ร้อยละ 21.74) และ 4) ผู้จัดควรทราบถึงสภาพและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชนโดยพื้นฐานก่อนดำเนินงาน ซึ่งหากผู้จัดนำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนจะเป็นการดี เพราะเทคโนโลยีชาวบ้านเป็นเทคโนโลยีที่ประชาชนผู้รับบริการสามารถเข้าใจได้ง่าย และหากผู้จัดทราบถึงสภาพและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชนโดยพื้นฐานก่อนดำเนินงานแล้ว สามารถจัดบริการได้ตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปพัฒนางานปรับปรุงงาน และสนับสนุนงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของอาจารย์เกษตรและผู้บริหารสถาบันราชภัฏ ในระดับภาควิชา, คณะและสถาบัน หากทุกคนร่วมมือกันอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้ได้นำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นฐาน โดยจำแนกข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อสถาบันราชภัฏ คณะเกษตรและอุตสาหกรรม หรือภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.1 ควรเป็นผู้นำในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน โดยจัดให้มีแผนและนโยบายที่ชัดเจน จากการศึกษาพบว่า สถาบันราชภัฏได้จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนไม่ถึง 1 ใน 2 ของจำนวนสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด ซึ่งงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน เป็นหน้าที่หนึ่งที่สถาบันราชภัฏต้องจัด ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538

1.2 ควรจัดโครงการงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนเข้าไปควบคู่กับการจัดการศึกษาของสถาบัน/คณะ/ภาควิชา

1.3 ควรจัดงบประมาณด้านการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนให้เพียงพอและชัดเจน และพิจารณาค่าตอบแทนของอาจารย์ที่จัดควรเพิ่มให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อ

ความคล่องตัวและเป็นแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายร่วมกันจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนมากขึ้น

1.4 ควรสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยีแก่อาจารย์ โดยสนับสนุนการศึกษาต่อ การค้นคว้าวิจัย การทัศนศึกษาดูงาน และการเข้าร่วมประชุมอบรมและสัมมนาทางวิชาการ

1.5 ควรจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบหน้าที่ในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ

1.6 ควรคำนึงถึงอาชีพในชุมชนและความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด สำหรับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน โดยจัดให้มีศูนย์ประสานงานกับชุมชน/ท้องถิ่นมีการสำรวจความต้องการของชุมชนก่อนดำเนินงาน

1.7 ควรจัดให้การพิจารณาการเดินทาง ไป - กลับ สำหรับผู้เข้ารับบริการในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ให้ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

1.8 ควรจัดวัสดุ/อุปกรณ์ ในการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนให้เพียงพอและสะดวกในการเบิกจ่าย

1.9 ควรจัดสถานที่พักของผู้เข้ารับบริการให้มีความเหมาะสมทั้งในด้าน แสง สี กลิ่น เสียง และบริเวณ

1.10 ควรจัดให้มีแบบประเมินผลในแต่ละครั้ง พร้อมกับจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผลให้ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์เกษตรที่สังกัด คณะเกษตรและอุตสาหกรรม หรือ ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.1 ควรสนับสนุนและให้ความสำคัญแก่งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน

2.2 ควรจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนควบคู่กับวิชาที่ตัวเองสอน โดยแบ่งเวลาด้านงานสอน หน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอน และงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนอย่างชัดเจน

2.3 ควรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองตลอดเวลา โดยการศึกษา ค้นคว้าวิจัย, การทัศนศึกษาดูงาน และการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ

2.4 ควรฝึกบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ มีความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จากปัญหา/อุปสรรคที่พบ คือ ขาดการติดต่อ

ประสานงานกับชุมชน ขาดความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน เวลาในการปฏิบัติงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนมีจำกัด และผู้ปฏิบัติงานขาดอุดมการณ์ในการจัด

2.5 ควรทราบถึงสภาพและปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชนโดยพื้นฐาน นำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เพราะเทคโนโลยีชาวบ้านมาจากพื้นฐานของชุมชนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2.6 ควรมีความรู้ ความเข้าใจในการติดตามประเมินผลงาน เพื่อที่จะรู้ได้ว่าการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนแต่ละครั้งบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

3. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ประชากรเฉพาะตัวแทนสถาบันราชภัฏและอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน สังกัดภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ คณะเกษตรและอุตสาหกรรมของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 16 แห่ง เท่านั้น จึงควรมีการวิจัยในเรื่องนี้กับราชภัฏภาคต่างๆ ที่เหลืออีก 20 แห่งทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่สามารถนำไปพัฒนางานปรับปรุงงาน และสนับสนุนงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของอาจารย์เกษตรและผู้บริหารสถาบันราชภัฏในระดับสถาบัน/คณะ/ภาควิชาต่อไป

บรรณานุกรม

- กนก ไบบัว. การบริการของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2524.
- กรมการฝึกหัดครู. บทบาทการฝึกหัดครูไทยกับการรับใช้มวลชนในรอบ 100 ปี. กรุงเทพฯ : วิชาการพิมพ์, 2535.
- กองแผนงาน. สารสนเทศเกี่ยวกับทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2518.
- แก้ว ศรีบุญกุล. การดำเนินงานและความคาดหวังของอาจารย์ต้องงานส่งเสริมอาชีพและบริการชุมชนของวิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2535.
- ชัยวัฒน์ บุญซริก. บทบาทของวิทยาลัยครูในกลุ่มวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการพัฒนาชุมชน. ม.ป.ท. : 2527.
- दनัย ดิษยบุตร. "เรื่องหน่วยที่ 9 การจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม" ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดระบบการสอนการงานและอาชีพ หน่วยที่ 9-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.
- นพคุณ ศิริวรรณ. งานฟาร์มกลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2532.

_____ “เรื่องหน่วยที่ 3 หลักสูตรการศึกษาเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษ
เกษตรและการส่งเสริมอาชีพเกษตร หน่วยที่ 1- 8 ฉบับปรับปรุง. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

ประคอง กรรณสุด **คู่มือการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ . ศูนย์หนังสือ
ดร. ศรีสง่า, 2528.

พนิต เข้มทอง และคณะ. **รายงานการวิจัย รูปแบบของการจัดการศึกษานอกระบบของสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการส่งเสริมอาชีพเกษตร**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2535.

พร สุวรรณวาทกสิกิจ และ สุรพล จันทราบัตย์. **รายงานการสัมมนา เรื่อง บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาด้านการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษานอกระบบ**. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2522.

พรวิไล ลือศิริเจริญพงศ์. **ความต้องการของเกษตรกรในการรับบริการทางวิชาการเกษตรจากวิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

พัชรินทร์ ลาภานันท์. **บทบาทเกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

ไพฑูรย์ พงศบุตร. **“ภารกิจของมหาวิทยาลัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม” ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง**. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2517.

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน. **“งานบริการชุมชน : บทบาทที่สามของมหาวิทยาลัย” รวมบทความการศึกษาต่อเนื่อง**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. **แนวทางใหม่เพื่อการพัฒนาชนบทโดยประชาชน**. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน, 2521.

ปิฎกธรรมาภรณ์. “การบริหารการฝึกหัดครูในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับใช้สังคม” รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.

_____ **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

รวิวรรณ ชินะตระกูล. **คู่มือการทำวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2533.

วิจิตร ศรีธำรง. “ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยในเขตนครหลวง” ในรายงานสัมมนาเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่นท้องถิ่นและภูมิภาค. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.

วิจิตร อวระกุล. “ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม” ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2517.

วิชัย ต้นศิริ. **โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคตแนวคิดและบทวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

วิไล จุมปาแฝด. งานบริการสังคมสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

วิศนี ศิลตระกูล. **บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วีรวรรณ ศิริวรรณ. “สถาบันราชภัฏกับการบริการทางวิชาการแก่สังคมในยุคโลกาภิวัตน์”
วารสารพิษเนศวร. (2538) : 16-24.

ศิริชัย อิศสระโชติ. บทบาทของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ในการให้บริการทางวิชาแก่ชุมชน.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527.

ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ. ครบรอบ 10 ปี ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรม
การเกษตรแห่งชาติ. นครปฐม : ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ, 2534.

สถาบันราชภัฏพระนคร. คู่มือนักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์,
2538.

สมชาย วงษ์เกษม. บทบาท การสอน การวิจัย และการบริการสังคมของอาจารย์วิทยาลัย
ครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

สวัสดิ์ สุคนธ์. บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้. วิทยา
นิพนธ์ ศึกษาศตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.

เสนาะ ดิเยาว์ และคณะ. การบริหารงานบุคคลในราชการไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพา
ณิช, 2525.

สุรพล จันทราปัติย์. “หลักและวิธีการจัดฝึกอบรม” เอกสารประกอบหลักสูตรการบริหาร
งานส่งเสริมและพัฒนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.

อำนาจ คีลวัตร. **ความสนใจในความต้องการของประชาชนที่มีต่อการฝึกอบรมวิชา
เกษตรกรรม หลักสูตรระยะสั้น เพื่อใช้ในโครงการของวิทยาเขตพระนครศรี
อยุธยา. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2522.**

Harlacher, Ervin L. **“Beyond the Formal Curriculum” The Community Dimension of
the Community College.** New Jersey : Prentice-Hall, 1969.

Kerr, Clark. **The Uses of the University.** London : Harvard University Press, 1963.

Page, Jerry, and J.B.Thomas. **International Dictionary of Education.** New York :
Nichols Publishing Company, 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

คำสั่งคณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ 146 /2540

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และโครงการวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุจารี ชูจันทร์

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของนางสาวสุจารี ชูจันทร์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.วีรวรรณ ศิริวรรณ

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.นพคุณ ศิริวรรณ

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.दनัย ดิษยบุตร

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์

ผศ.รมณีย์ อภาภิรม

ประธานกรรมการสาขาวิชา

ผศ.ดร.พรณี ลิกิจวัฒนะ

กรรมการประจำสาขาวิชา

ผศ.ดร.วีรวรรณ ศิริวรรณ

กรรมการ

ดร.นพคุณ ศิริวรรณ

กรรมการ

ดร.दनัย ดิษยบุตร

กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕6 มิถุนายน พ.ศ. 2540

(รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2540

1. นางสาวสุจารี ชูจันทร์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี ผศ.ดร.วิรรรณ ศิริวรรณ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.นพคุณ ศิริวรรณ และ ดร.คณัย ดิษยบุตร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2540

(รศ.ดร.มนัส สัจวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 3973

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๔ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.มานพ มัทธวิศ

ด้วยคณะกรรมการอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุจารี ชูจันทร์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุดมศึกษา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒน์นะ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 3973

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๔ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.นาฏสุดา เขมณะสิริ

ด้วยคณะกรรมการอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุจารี ชูจันทร์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุดมศึกษา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี สীগิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 3973

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๔ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.จิตรารัตน์ โพธิามากะ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุจารี ชูจันทร์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 3973

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๔ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.ดร. พนิต เข็มทอง

ด้วยคณะกรรมการอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุจาวี ชูจันทร์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุดมศึกษา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัณณะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 3973

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๔ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.สายสมร ศรีสุขประเสริฐ

ด้วยคณะกรรมการอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุจารี ชูจันทร์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุดมศึกษา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 4190

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕๓ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

ด้วย นางสาวสุจารี ชูจันทร์ เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการ
วิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง "งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชนของ
สถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณา
อนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ
ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี ลิกิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 4190

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๓๐ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนคร

ด้วย นางสาวสุจารี ชูจันทร์ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการ
วิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชนของ
สถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณา
อนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ
ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี สীগิจตมนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 4199

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา

ด้วย นางสาวสุจารี ชูจันทร์ เป็นนักศึกษาริษยาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการ
วิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชนของ
สถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณา
อนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ
ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์นะ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 4190

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕๐ ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรรณิ

ด้วย นางสาวสุจารี ชูจันทร์ เป็นนักศึกษาริษยาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการ
วิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตร แก่ชุมชนของ
สถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณา
อนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ
ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีจิตวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ที่ ทม 1504/ 0096

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

91

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

15 มกราคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำโครงการวิทยานิพนธ์
 2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวสุจารี ชูจันทร์ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการ
วิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบัน
ราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งคำโครงการวิทยานิพนธ์ดังกล่าวได้รับอนุมัติ
เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2540

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถาน
ศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านตามที่แนบมานี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยใน
สถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ
ท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร. 3268503-4 ต่อ 205

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นางสาวสุจารี ชูจันทร์

1. สถาบันราชภัฏเชียงราย
2. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
3. สถาบันราชภัฏลำปาง
4. สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์
5. สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
6. สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
7. สถาบันราชภัฏพินุลสงคราม
8. สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
9. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
10. สถาบันราชภัฏเลย
11. สถาบันราชภัฏสกลนคร
12. สถาบันราชภัฏอุดรธานี
13. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
14. สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
15. สถาบันราชภัฏสุรินทร์
16. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ภาคผนวก ข
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย มีรายนามดังต่อไปนี้

1. ผศ.ดร.มานพ มัทธุรศ	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา
สถาบันราชภัฏพระนคร
2. ผศ.ดร.นาฏสุดา เขมณะสิริ	รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
3. ผศ.ดร.จิตรารัตน์ โพธิมามกะ	รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
4. ผศ.ดร.พนิต เข้มทอง	รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ผศ.สายสมร ศรีสุขประเสริฐ	อาจารย์ประจำภาควิชาอาชีวศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (ประคอง กรรณสูต, 2528 : 43) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

- เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n = จำนวนข้อแบบสอบถามทั้งหมด
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นดังนี้

1. ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในประเด็นของปัญหา/อุปสรรค จำนวน 25 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น 0.88
2. ความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 53 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น 0.88

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง

งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วัน/เวลา

สถานที่ให้สัมภาษณ์

ภาคเหนือ

☐ สถาบันราชภัฏเชียงราย	☐ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
☐ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	☐ สถาบันราชภัฏพินุลสงคราม
☐ สถาบันราชภัฏลำปาง	☐ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
☐ สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์	☐ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

☐ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม	☐ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
☐ สถาบันราชภัฏเลย	☐ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
☐ สถาบันราชภัฏสกลนคร	☐ สถาบันราชภัฏสุรินทร์
☐ สถาบันราชภัฏอุดรธานี	☐ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ
ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมาสถาบันของท่านได้จัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน
หรือไม่

- ไม่ได้จัด (หยุดสัมภาษณ์)
- ได้จัด (สัมภาษณ์ข้อต่อไป)

2. ในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมาสถาบันของท่านได้ดำเนินการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน โดยมีใครเป็นผู้ริเริ่มในการจัด คือ

- ผู้บริหารของสถาบัน
- หัวหน้าภาควิชาเกษตรศาสตร์
- หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร
- หัวหน้าภาควิชาอุตสาหกรรมการเกษตร
- อาจารย์เกษตรจัดควบคุมคู่กับการสอนวิชาที่ตนรับผิดชอบ
- หน่วยงานอื่นในสถาบันมาขอความร่วมมือจัดร่วมกัน
- ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา
- หน่วยงานภายนอกสถาบันขอความร่วมมืออาจารย์เกษตรไปจัดร่วม
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. สถาบันของท่านมีวัตถุประสงค์อะไร ในการจัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน คือ

- จัดโดยยึดหลักของสถาบันราชภัฏที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน
- จัดตามศักยภาพความพร้อมของสถาบันหรือภาควิชา
- จัดตามความต้องการของชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. งบประมาณที่ใช้ในการจัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน สถาบันของท่านได้รับจากที่ใด

- เงินงบประมาณแผ่นดิน
- เงินจากหน่วยงานเอกชน
- เงินรายได้จากการลงทะเบียนหรือเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา
- เงินจากรัฐบาลและเอกชนร่วมกัน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. ในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมาทางสถาบันของท่านได้จัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน สาขาใดบ้าง (เช่น พืช, สัตว์, ช่างเกษตร, ธุรกิจการเกษตร, อุตสาหกรรมเกษตร, ประมงและอื่นๆ)

- 8.1 เรื่อง.....จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ.....คน
 8.2 เรื่อง.....จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ.....คน
 8.3 เรื่อง.....จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ.....คน
 8.4 เรื่อง.....จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ.....คน
 8.5 เรื่อง.....จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ.....คน
 8.6 เรื่อง.....จำนวนผู้เข้ารับบริการประมาณ.....คน

9. การจัดหลักสูตร/วิชาที่ให้บริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน สถาบันของท่านจัดอย่างไร

- สถาบัน/สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำขึ้นเอง
 คณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทำขึ้นเอง
 สำนักงานสภาพัฒนาการศษหรือส่วนกลางเป็นผู้จัดให้
 จัดตามความต้องการของผู้รับบริการ/โดยผู้รับบริการได้เสนอความต้องการมายังสถาบัน
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

10. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนที่สถาบันท่านได้จัดส่วนมากใช้เวลาจัดบริการกี่วัน

- 1 วัน 2 วัน 3 วัน
 4 วัน 5 วัน อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ช่วงเวลาที่ใช้ในการจัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนที่สถาบันท่านจัดอยู่ในช่วงใด คือ

- ปิดภาคเรียนที่ 1 เปิดภาคเรียนที่ 1
 ปิดภาคเรียนที่ 2 เปิดภาคเรียนที่ 2

- ปิดภาคเรียนทั้ง 2 ภาค เปิดภาคเรียนทั้ง 2 ภาค
 ตลอดทั้งปี อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. ท่านใช้รูปแบบใดในการจัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ที่สถาบันท่านจัดอยู่
ได้แก่

- การบรรยาย การปาฐกถา การอภิปราย การประชุมสัมมนา
 การฝึกอบรม การสาธิต การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน
 การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การสอนกลุ่มสนใจเฉพาะเรื่อง
 การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ การให้คำแนะนำ การตอบปัญหา
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

13. สถานที่การจัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน สถาบันของท่านใช้สถานที่ใดบ้าง
ในการจัด

- ใช้สถานที่ทางสถาบัน/สถานศึกษาจัดให้
 ใช้สถานที่ของคณะเกษตรและอุตสาหกรรม/ภาควิชาเกษตรศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดเตรียมขึ้น
 ใช้สถานที่ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ฯลฯ
 ใช้โรงแรม
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

14. การติดตามและประเมินผลในการจัดบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน สถาบัน
ของท่านได้ปฏิบัติอย่างไร

- ประเมินเมื่อสิ้นสุดการจัดทันที ประเมินหลังการจัด 3 เดือน
 ประเมินหลังการจัด 6 เดือน ประเมินหลังการจัด 1 ปี
 อื่นๆ(โปรดระบุ).....
 ไม่ได้ประเมินเพราะ (โปรดระบุ).....

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง

งานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

THE AGRICULTURAL ACADEMIC SERVICES FOR COMMUNITIES OF THE
NORTHERN AND NORTHEASTERN RAJABHAT INSTITUTES

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับตัวแทนสถาบันราชภัฏผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คณบดีหรือหัวหน้าภาควิชา และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน ที่สังกัดภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือภาควิชาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาอุตสาหกรรม การเกษตร คณะเกษตรอุตสาหกรรม ของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปของตัวแทนสถาบันราชภัฏ และอาจารย์เกษตรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในประเด็นของปัญหา/อุปสรรค เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ และข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนแบบเติมคำ

ความหมายของระดับปัญหา/อุปสรรคและระดับความต้องการ

มาก มีค่า 3 คะแนน หมายถึง ปัญหา/อุปสรรคหรือความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก

ปานกลางมีค่า 2 คะแนน หมายถึง ปัญหา/อุปสรรคหรือความต้องการพัฒนา
งานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

น้อยมีค่า 1 คะแนน หมายถึง ปัญหา/อุปสรรคหรือความต้องการพัฒนา
งานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนอยู่ในระดับน้อย

3. โปรดพิจารณาและตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบและความ
คิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยถือว่าเป็นข้อมูลที่มีค่ายิ่งและจะสงวนไว้เป็นความลับ โดยใช้ประโยชน์เพื่อ
งานวิจัยนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวสุจารี ชูจันทร์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. สถาบันราชภัฏที่ท่านสังกัดอยู่

ภาคเหนือ

☐ สถาบันราชภัฏเชียงราย	☐ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
☐ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	☐ สถาบันราชภัฏพินุลสงคราม
☐ สถาบันราชภัฏลำปาง	☐ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
☐ สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์	☐ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

☐ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม	☐ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
☐ สถาบันราชภัฏเลย	☐ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
☐ สถาบันราชภัฏสกลนคร	☐ สถาบันราชภัฏสุรินทร์
☐ สถาบันราชภัฏอุดรธานี	☐ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

2. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง

3. อายุ.....ปี

4. สถานภาพการสมรส

☐ โสด	☐ สมรส	☐ หย่า/หม้าย

5. วุฒิ/ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาตรีสาขาวิชาเอก.....	วิชาโท.....
☐ ปริญญาโทสาขาวิชาเอก.....	วิชาโท.....
☐ ปริญญาเอกสาขาวิชาเอก.....	วิชาโท.....

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ประสบการณ์การสอน.....ปี

7. ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน

อาจารย์ 1

อาจารย์ 2

อาจารย์ 3

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

รองศาสตราจารย์

ศาสตราจารย์

อื่นๆ(โปรดระบุ).....

8. หน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอน

ไม่มี

มี (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2

ลักษณะการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในประเด็นของปัญหา/อุปสรรค

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับปัญหา/อุปสรรคต่างๆที่มี ในการจัดงาน
บริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของท่านตามความเป็นจริง

รายการ	ระดับปัญหา/อุปสรรค		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ขาดนโยบายที่ชัดเจน			
2. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ			
3. เปลี่ยนผู้บังคับบัญชาบ่อยครั้ง			
4. หลักสูตร/วิชาที่จัด ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชน			
5. การสนับสนุนด้านวิชาการไม่เพียงพอ			
6. ขาดการติดต่อประสานงานกับชุมชน			
7. บุคลากรไม่เพียงพอ			
8. บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการจัด			
9. ขาดกลไกเทคนิควิธีในการดำเนินงาน			
10. ขาดความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน			
11. ผู้ปฏิบัติขาดอุดมการณ์ในการจัด			
12. ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ			
13. มีงานด้านการสอนในชั้นเรียนมากเกินไป			
14. ไม่มีเวลาที่ให้กับครอบครัว			
15. เวลาในการปฏิบัติงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน มีจำกัด			
16. ความไม่สะดวกในการเดินทาง			
17. ไม่มีแบบประเมินผลที่แน่นอน			
18. ไม่กำหนดหน่วยงานที่จะประเมินผลการจัด			

รายการ	ระดับของปัญหา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
19. งบประมาณไม่เพียงพอ			
20. ระเบียบการเงินไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน			
21. ผู้รับบริการขาดความสนใจ			
22. ผู้รับบริการมีการศึกษาต่ำสื่อสารเข้าใจยาก			
23. เวลาในการจัดไม่เหมาะสม			
24. สถานที่จัดไม่เพียงพอและเหมาะสม			
25. วัสดุ/อุปกรณ์ไม่เพียงพอ			

ตอนที่ 3

ความต้องการพัฒนางานและข้อเสนอแนะความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการ
ทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของสถาบันราชภัฏ
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการพัฒนางานการจัดบริการ
ทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของท่านตามความเป็นจริง

รายการ	ระดับความต้องการพัฒนางาน		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านความมุ่งหมายและการวางแผน			
1. สถาบัน/คณะ/ภาควิชา มีนโยบายการจัดบริการทาง วิชาการที่ชัดเจน			
2. สถาบัน/คณะ/ภาควิชา มีแผนงานและเป้าหมายชัดเจน ด้านงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชน			
3. การเพิ่มพูนประสบการณ์ในการวางแผน ของอาจารย์/ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ			
ด้านงบประมาณ			
1. ความเพียงพอของงบประมาณ			
2. ระเบียบการเบิกจ่ายการเงิน			
3. การบริหารการใช้เงิน			
ด้านบุคลากร			
1. ความรู้ความสามารถของผู้จัดและการแก้ปัญหา			
2. เทคนิคการสอน/ฝึกอบรม			
3. โอกาสเข้ารับการฝึกอบรม/ศึกษาต่อของอาจารย์			
4. การฝึกอบรม/รูปแบบและวิธีการจัดบริการทางวิชาการ			
5. การให้การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา			
6. ความสนใจของผู้จัด/ผู้บริการ			

รายการ	ระดับความต้องการพัฒนางาน		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
7. ปริมาณของบุคลากร			
8. การระดมกำลังวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในท้องถิ่นและส่วนกลางมาช่วยในการจัด			
9. ชวัญและกำลังใจของผู้จัด			
10. การพัฒนาทีมงานให้แข็งแกร่ง			
11. การพัฒนาความเป็นผู้นำของอาจารย์			
12. การสร้างคุณธรรมด้านความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียรและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น			
13. การสร้างความรับผิดชอบและความมั่นใจในตนเองของผู้จัด			
ด้านการจัดหลักสูตร			
1. จัดทำหลักสูตรตรงกับความต้องการของท้องถิ่น/ชุมชน			
2. มีการประเมินและพัฒนาหลักสูตรทุกๆ 2 ปี			
3. หลักสูตรควรมีความสมดุลของเนื้อหาวิชา ด้านทฤษฎีปฏิบัติและเจตคติ			
4. จัดความพร้อมของเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่			
ด้านความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และชุมชน			
1. การสร้างหลักสูตรและดำเนินการให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม			
2. การดำเนินการคำนึงถึงศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชน			
3. การดำเนินการคำนึงถึงความต้องการของชุมชน			
4. การดำเนินการต้องคำนึงถึงอาชีพของชุมชน			
ด้านวิชาการและเทคโนโลยี			
1. การสนับสนุนงานค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ เพื่อนำมาใช้ในการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน			

รายการ	ระดับความต้องการพัฒนางาน		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
2. การทัศนศึกษาดูงานภายในประเทศที่มีการพัฒนาทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริการวิชาการแก่ชุมชน			
3. การเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแนวความคิดใหม่ๆ			
ด้านวัสดุ/อุปกรณ์			
1. ความพร้อมด้านวัสดุ/อุปกรณ์			
2. ความเหมาะสมของสถานที่ แสง กลิ่น เสียง และบริเวณ			
3. ความเหมาะสมของที่พักรับบริการ			
4. การเดินทางไป - กลับ ควรได้รับพิจารณาให้สะดวกรวดเร็ว			
5. ระเบียบการเบิกจ่ายวัสดุ/อุปกรณ์ สำหรับงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน			
ด้านวิธีการดำเนินงาน			
1. มีศูนย์กลางประสานงานกับท้องถิ่น/ชุมชน			
2. มีการสำรวจความต้องการของผู้เข้ารับบริการที่ชัดเจนและถูกต้อง			
3. ดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่/ตัวแทนของชุมชน/ท้องถิ่น			
4. มีรูปแบบและลักษณะวิธีการจัดที่เหมาะสม			
5. จัดตามความเหมาะสมของพื้นฐานความรู้/ความสามารถของผู้รับบริการ			
6. การติดตามความสนใจของผู้รับบริการ			
ด้านประสานความร่วมมือ			
1. คุณภาพของทีมงาน			
2. จำนวนของผู้ประสานความร่วมมือ			
3. ทักษะในการประสานงาน			

รายการ	ระดับความต้องการพัฒนางาน		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดกับผู้รับบริการ			
5. การให้ความร่วมมือระหว่างผู้จัดกับผู้รับบริการ			
ด้านระยะเวลาดำเนินงาน			
1. การเลือกเวลาการจัดบริการให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่น			
2. การเลือกเวลาที่จัดให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการ			
3. การจัดเวลาและหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากงานสอนให้แก่อาจารย์ จนสามารถดำเนินงานบริการทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง			
ด้านการติดตาม/ประเมินผล			
1. ความรู้ความเข้าใจในการติดตาม/ประเมินผล			
2. แบบฟอร์มที่แน่นอนในการจัดแต่ละครั้ง			
3. ผู้ประสานงานในการติดตาม/ประเมินผล			
4. หน่วยงานที่จะประเมินและรายงานผล			

ข้อเสนอแนะด้านความต้องการพัฒนางานการจัดงานบริการทางวิชาการด้านการเกษตรแก่ชุมชนของอาจารย์สถาบันราชภัฏภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวสุจารี ชูจันทร์
วันเดือนปีเกิด	2 พฤษภาคม 2515
ภูมิลำเนา	430 หมู่ 1 ต. สวนหลวง อ. เฉลิมพระเกียรติ จ. นครศรีธรรมราช 80190 โทรศัพท์ (01) 9561970
การศึกษา	ปีการศึกษา 2535 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาประมง จากวิทยาลัยประมงสงขลาติณสุลานนท์ ปีการศึกษา 2537 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตสัตว์ จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2539 รับทุนครูทายาทระดับอุดมศึกษา จากสภาสถาบันราชภัฏ เพื่อบรรจุเข้ารับข้าราชการครูที่สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง